

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Јануарске пензије биће увећане у складу са швајцарском формулом, чиме ће се наставити унапређење стандарда пензионера и у 2021. години

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

НАСТАВАК БРИГЕ О ПЕНЗИОНЕРИМА

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

1. ОКТОБАР – МЕЂУНАРОДНИ ДАН СТАРИЈИХ ОСОБА

Будућност старења

Свет се убрзано мења за старије, а и они заузврат мењају свет, био би у најкраћем резиме бројних студија које су последњих година покушале да предвиде токове старења у будућности. Привилеговани смо што живимо у тренутку историјски јединствене дуговечности, али дужи, продуктивнији живот значиће не само промену перцепције, већ и велику трансформацију познатих правила старења у наредним деценијама. Мења се, за почетак, и сама дефиниција речи „стар“ – лекари, антрополози и други стручњаци идентификовали су потпуно нову фазу живота, названу геронтолесценција, која се дефинише као доб од 50 до 75 година. Установљено је, наиме, да све већи број одраслих доживљава ову фазу самооткривања и идентификације као неку врсту „друге адолесценције“.

Све је више доказа да број година које проживљавамо нису нужно поуздан показатељ старења, али већински, ипак, наши ставови према старости углавном се нису променили. Помисао на старење изричито је брига већине свих грађана на свету – само у шест од 30 анкетираних земаља испитаници су старење оценили више позитивно него негативно, док се појединачно у свету тек сваки трећи радује старости, а више од половине је због ње врло забринута. Разлози за такав страх су многобројни и углавном различити, али нешто је и заједничко свим људима – чак трећину у старости највише брине недостатак новца за живот, док се свака четврта особа плаши губитка покретљивости и памћења.

Свакодневни напредак у науци, медицини и технологији буди оптимизам да у не тако далекој будућности старење не мора значити губитак виталности и функционалности, већ њихово одржавање или чак побољшање као припадника генерације која значајно доприноси друштву. Ова нада не само да није без основа, него већ сада постоје конкретни економски показатељи који старење становништва чине највећим, најбрже

растућим и одрживим природним ресурсом на свету.

Искуство је валута, кажу у САД, а способност да се оно капитализује је нова конкурентска предност.

Иако медији и даље стереотипно приказују предузетнике као технолошки паметне иноваторе у раним 20-им годинама, према Кауфман индикаторима који прате предузетничке трендове у САД, највећа стопа предузетничке активности је међу старосном групом од 55 до 64 године. То је случај последњих 15 година и тренд не показује знаке успоравања. У Великој Британији, Ирској и Аустралији старији од 50 година покрећу више стартап компанија него било која друга генерација, а у Јапану, који има највеће и најбрже растуће старо становништво на свету, доскорашњи премијер Шинзо Абе створио је нову иницијативу, „ејџномик“, како би искористио њихова знања и ресурсе.

Старије предузетништво, кажу стручњаци, има још два значајна економска утицаја. Прво, постоје докази да старији људи који су ангажовани у животу дуже остају здравији, чинећи тако мањи притисак на државу и социјалне услуге – у ствари, док раде, и даље доприносе социјалној и здравственој заштити кроз порезе које плаћају. И што је можда најважније, старији предузетници стварају радна места за себе и друге, истовремено подстицају своју локалну и националну економију.

Како год ми гледали на старост која предстоји и замишљали је као удобну доколицу, и демографи и економисти слажу се у једном – старији ће у будућности редефинисати рад и живот свих генерација и створиће потпуно нови образац за старење и пензионисање.

Зато је важно да разумемо да су и данашњи старији капитал а не обавеза, а признавање њиховог доприноса помаже раст здравог друштва које не супротставља ни једну генерацију.

М. Јовановић

ОД ЈАНУАРА ПЕНЗИЈЕ ВЕЋЕ ПРЕМА ШВАЈЦАРСКОЈ ФОРМУЛИ

Наставак бриге о пензионерима

Јануарске пензије биће увећане у складу са „швајцарском формулом“ чиме ће се наставити унапређење стандарда пензионера и у 2021. години, како је то најавио председник Републике Србије Александар Вучић.

Укупно повећање у периоду 2012–2021. година за све оне који примају пензију до 35.840 динара, односно који уз чек добијају и новчани износ као увећање, износи до 37,5 процената. То значи да ће пензионер који је 2012. имао 20.000 динара, у 2021. години имати 27.499 динара. Сви остали у истом периоду имају увећање 30,9 одсто, што значи да ће онај који је пре осам година имао 30.000 од јануара добијати 39.284 динара.

– Пензијски систем последњих година показује континуирано позитивно кретање у складу са постигнутом фискалном консолидацијом, достизањем економске стабилности. Предузетим мерама створен је чврст основ за наставак позитивног тренда и у наредним годинама. Захваљујући успостављеној фискалној дисциплини обезбеђен је стални раст висине пензија кроз

редовна усклађивања, а такође су уведене и додатне исплате пензионерима, али без нарушавања одрживости система. Према томе, на одржив начин се унапређује раст стандарда пензионера – рекла је директорка Фонда ПИО.

Захваљујући напретку економије државе и расту запослености константно се увећавају приходи Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање по основу доприноса, чиме се смањује потреба за додатним финансирањем из буџета.

Наплата изворних прихода Фонда од 2012. године има изразито позитиван тренд и од 51,1 одсто колико су доприници учествовали у приходима Фонда 2012. године, у 2019. су чинили 74,6 процената укупних прихода. Позитиван тренд је настављен у 2020. години. До проглашења ванредног стања због пандемије, наплата изворних прихода била је виша од планираног за 1,1 милијарду динара.

Успостављен је чврст основ за наставак раста примања корисника пензија и у наредним годинама.

Зоран Ђорђевић, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Примања корисника чије су пензије ниске због ниских зарада у прошлости или краћег стажа осигурања додатно су увећана исплатом новчаног износа као увећања уз пензију, који се редовно исплаћује још од октобра 2018. године, за 1,3 милиона пензионера.

Поред тога, једнократне исплате се једном годишње исплаћују још од 2016. године, те је за пет година по том основу исплаћено пензионерима 38,3 милијарде динара, што је укупно по пензионеру 22.000 динара.

– Иако је 2020. година пуна изазова на глобалном плану, због актуелне епидемиолошке ситуације која гура већину земаља у рецесију, економија Србије

Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО

показује снагу и издржљивост, тако да постоји реална могућност да обезбеди наставак раста стандарда пензионера. Тако је, у циљу подршке корисницима пензија да лакше прођу кроз период ванредног стања, свим корисницима пензија у априлу ове године исплаћено по 4.000 динара – истакла је Драгана Калиновић.

Стална бригаа о пензионерима остварује се и кроз унапређење друштвеног стандарда пензионера, те је у 2020. години обезбеђено 513,66 милиона динара за бесплатан опоравак у бањама за више од 14.000 пензионера којима је висина пензије до просечног износа.

– Захваљујући свим мерама предузетим у протеклом периоду и постигнутим економским резултатима, сигурно је да ће основа која је постигнута и тренд раста који се бележи у броју запослених и повећању плата, а тиме и у наплати изворних прихода Фонда, омогућити да се оствари зацртан план да у 2025. години просечна пензија износи 440 евра. Политика Александра Вучића дала је добре резултате, поверење које су му грађани исказали је оправдано, сигуран сам да ћемо у будућности остварити све циљеве које смо поставили себи и обезбедити још бољи стандард живота за наше грађане – закључио је министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић.

Г. О.

СА СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Реизбор председника и заменика председника УО Фонда

На седници Управног одбора Републичког фонда ПИО, одржаној 17. септембра 2020. године, чланови УО су изабрали председника и заменика председника УО Фонда, којима истиче двогодишњи мандат. На функцију председника Управног одбора РФ ПИО поново је изабран Данило Вујичић, досадашњи председник, представник Владе Републике Србије, а такође је реизабрана и заменица председника, Весна Ковачевић Станковић, представница Уније послодаваца Србије.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању прописује да се чланови Управног одбора именују на период од четири године, док председника и заменика председника Управног одбора бира на две године. Подсећамо да је прва седница УО Фонда у садашњем сазиву одржана 24. септембра 2018. годи-

Весна Ковачевић Станковић, Данило Вујичић и Драгана Калиновић

не, када су бирани и председник и заменик председника УО.

Реизабрани председник УО Фонда, Данило Вујичић, захвалио је члановима Управног одбора на подршци и рекао да се нада да ће и у предстојећем двогодишњем периоду наставити са добром и професионалном сарадњом и добрим радом.

Захвалност на указаном поверењу исказала је и заменица председника УО, Весна Кова-

чевић Станковић, и изразила жељу да и у наредном периоду сарадња буде конструктивна као и до сада.

Драгана Калиновић, директорка Фонда ПИО, у име стручне службе и у своје име захвалила је председнику и заменици председника Управног одбора на досадашњем заједничком раду, на квалитетној сарадњи, подршци и правременом реаговању.

На одржаној седници председник УО је представио Информацију о раду Управног одбора у периоду од 24. септембра 2018. до 17. септембра 2020. године, и укратко подсетио на активности Управног одбора у претходне две године, које су приоритетно биле усмерене на доношење аката у складу са Законом о ПИО, Статутом Републичког фонда ПИО и другим општим актима Фонда, као и на унапређење квалитета система пензијског и инвалидског осигурања. Том приликом, председник је захвалио свим стручним службама Фонда на сарадњи и изради предлога одлука које је усвајао Управни одбор, као и члановима УО на досадашњој сарадњи која је била квалитетна и конструктивна, о чему, како је председник истакао, посебно сведочи и чињеница да је највећи број одлука усвојен једногласно.

В. Кадић

УСПЕШНА ПРИМЕНА ИСО СТАНДАРДА У ФОНДУ ПИО

Продужена валидност сертификата

У Републичком фонду ПИО од 27. до 31. јула успешно је реализована ресертификација система менаџмента квалитетом и безбедношћу информација за ISO 9001:2015 и за ISO/IEC 27001:2013. Провере је вршило Сертификационо тело – SGS, једна од водећих светских компанија за контролisanje, верификацију, испитивање и сертификацију, у сарадњи са Оперативном тимом Фонда. Провере су извршене у Дирекцији Фонда, као и у филијалама Крагујевац, Чачак, Пожаревац, Смедерево и Панчево.

– Валидност оба сертификата које Фонд поседује од 2014. продужена је до 2023. године, са обавезним надзорним оценама у наредне две године. Ресертификација је успешно реализована уз велико ангажовање чланова Оперативног тима, који ће у наредном периоду имати бројне активности на ревидирању решења о формира-

њу радних група, ажурирању докумената система, разматрању иновативних решења за примену стандарда, наставку посла на уједначавању рада на нивоу Фонда, спровођењу редовних годишњих обука – навела је Ана Сурла, вођа Оперативног тима и службеник за управљање квалитетом.

У Дирекцији Фонда и филијалама проверавани су процеси планирања и праћења

рада, мерења успешности и извештавања ка дирекцијама, вођење матичне евиденције о осигураницима и корисницима – контрола, и остваривања свих врста права из ПИО и контрола решења. Посебан акценат је стављан на проверу сигурности у пословним процесима и безбедност информација.

У току ресертификационе провере филијале су представиле и процесе мерења задовољства корисника услуга, као и начин функционисања у време ванредног стања и мере предузете у циљу заштите и запослених и странака од ковида 19.

У организационим јединицама које су у овогодишњој ресертификационој провери биле репрезенти Фонда није уочена ниједна неусаглашеност, а дате су поједине препоруке како би се системи управљања квалитетом и безбедношћу информација још више унапредили.

Г. О.

У бање о трошку Фонда више од 14.000 пензионера

Због епидемиолошке ситуације изазване појавом вируса COVID-19, оглас за упућивање корисника пензија на рехабилитацију о трошку Републичког фонда ПИО није могао бити расписан у уобичајено време. Објављивање огласа зато је одложено за неколико месеци, када су се стекли повољнији услови. Оглас је објављен 20. августа 2020. године, а корисници су могли да конкуришу до 7. септембра.

Финансијским планом Фонда ПИО за 2020. годину на име друштвеног стандарда корисника пензија планирана су средства у износу од 513,66 милиона динара, од чега је за финансирање трошкова рехабилитације корисника пензије у здравствено-стационарним установама и бањско-климатским лечилиштима издвојено 85 одсто укупних средстава, односно 436,61 милион динара.

Узимајући у обзир опредељена средства и просечне цене за ову годину, на бесплатан опоравак у неку од 25 бања Србије по овогодишњем конкурсном отићи ће 14.229 пензионера.

– Ове године су на оглас могли да се јаве сви корисници чија пензија износи до 27.775 динара, као и пензионери који су то право остварили применом домаћих прописа и на основу међународних уговора, под условом да збир тих пензија не прелази наведени износ. Услов је, као и претходних година, био и да немају друга лична примања. Пензионерима ће и ове године о трошку Фонда бити обезбеђен смештај у бањи и пун пансион, а обим терапија који сваки корисник пензије мора да добије биће прецизно дефинисан у-

Др Дика Кајевић

лекарски преглед, ЕКГ, лабораторијске анализе, специјалистичке прегледе и визите одељенских лекара, као и најмање три врсте терапија у зависности од оцене лекара и области за коју је одређена бања специјализована – каже др Дика Кајевић, директор Сектора за медицинско вештачење РФ ПИО и председник Радне групе за праћење и спровођење поступка рехабилитације корисника пензија.

Подсетимо да су, као и до сада, у бесплатну рехабилитацију укључени трошкови превоза у висини цене аутобуске, односно возне карте другог разреда, а да Фонд сноси и трошкове пута и боравка за пратиоца детета које користи породичну пензију по основу неспособности за самосталан живот и рад, као и за пратиоце слепих корисника пензије који остваре право на бесплатну рехабилитацију.

– Прелиминарне ранг листе корисника који су испунили услове за коришћење права на бесплатну рехабилитацију по овогодишњем огласу објављене су 29. септембра 2020. При-

говором са сваком бањом. Бесплатна рехабилитација корисника пензија подразумева говором је могуће уложити од 30. септембра, закључно са 6. октобром ове године, после чега следи решавање по приговорима. Коначне ранг листе биће објављене 14. октобра 2020, а након њиховог објављивања, лекарска комисија одређује у коју бању ће сваки корисник бити упућен. По завршетку рада лекарске комисије следи потписивање уговора са бањама и РХ центрима и упућивање корисника на бесплатну рехабилитацију – објашњава процедуру др Кајевић.

Важно је рећи да је 11. јуна ове године усвојен нови Правилник о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Једна од измена коју он доноси односи се на то да од сада корисници право на бесплатну рехабилитацију могу да користе само једном у току трајања пензије, док је претходним правилником било прописано да се то право може поново остварити након пет година од претходног коришћења.

– Ова измена је направљена како би се што већем броју пензионера омогућило да оду на бесплатни опоравак у бању, тако да су на овај начин средства која се издвајају за ове намене праведније распоређена. Још једна новина односи се на то да се ранг листа за десетодневни боравак у некој од бања Србије

о трошку Фонда сада утврђује према врсти пензије – старосна, инвалидска, породична пензија, док су се ранг листе до сада утврђивале по категоријама осигураника и у свакој категорији по врсти права. Праведнија расподела средстава постигнута је и тиме што се сада средства за рехабилитацију распоређују по филијалама и општинама према броју корисника чија пензија не прелази износ просечне пензије, док су раније средства била сразмерна укупном броју корисника. На овај начин средства за друштвени стандард су боље усмерена према корисницима чије су пензије најниже – образлаже наш саговорник неке од новина у Правилнику о друштвеном стандарду корисника пензија које се односе на бесплатну рехабилитацију пензионера.

Када је реч о актуелној епидемиолошкој ситуацији, др Кајевић наводи да су РХ центри дужни да се приликом пријема и током борава корисника придржавају свих препорука Кризног штаба и других надлежних органа Републике Србије, као и да ће се ситуација у вези са епидемијом редовно пратити и у складу с тим, уколико буде потребно, вршити евентуалне измене у вези са упућивањем пензионера на бесплатан опоравак.

В. Кадић

ОБЕЛЕЖЕН МЕЂУНАРОДНИ ДАН ЗНАКОВНОГ ЈЕЗИКА ГЛУВИХ И НАГЛУВИХ

Потребна активна примена знаковног језика

Међународни дан знаковног језика, 23. септембар, обележен је, на платоу испред Културног центра Београда, пригодним програмом који је прилагођен глувим и наглувим особама. Свечаности је присуствовао министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, који је рекао да обележавање Међународног дана знаковног језика глувих и наглувих Србије представља прилику да се укаже на чињеницу да у светској популацији живи око 72 милиона глувих особа.

– У Републици Србији, према расположивим подацима, има око 70.000 особа којима је први језик – српски знаковни језик. Србија је, следећи политику председника Александра Вучића, у претходном периоду много урадила у циљу унапређења положаја особа са инвалидитетом, а то ће наставити и у будућности – истакао је Зоран Ђорђевић.

Министар је навео да је потребно да са додатном пажњом усмеримо рад у правцу подршке развоју и заштити језичког идентитета глувих и других корисника знаковних језика.

– Потребна је активна примена знаковног језика у институцијама, образовним и здравственим установама и омогућавање несметане комуникације, размене идеја и ставова, идентификација потреба, шире разумевање глувих особа и остваривање људских права глувих на равноправној основи са другима – рекао је он и додао да су глуве и наглуве особе у Србији свакодневно суочене са бројним изазовима, на

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић

улици, у јавним институцијама, образовним установама, у контакту са медијима, заправо тамо где су им најпотребнији професионални тумачи знаковног језика.

– Наш задатак је да, уз подршку Владе Републике Србије и у партнерству са Националном организацијом особа са инвалидитетом, савезима и локалним организацијама у систему савеза, усмеримо своје активности на отклањање препрека до изградње друштва у коме ће сви грађани на једнаким основама моћи да остварују своја права, исказују своје потребе и потенцијале и доприносе личном и заједничком напретку. На то нас обавезује и Конвенција о правима особа са инвалидитетом која препознаје и промовише употребу знаковних језика – нагласио је Ђорђевић.

Активности које је Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања реализовало у текућој и претходним годинама засноване су на принципима социјал-

не укључености и једнаког приступа за све и усмерене на побољшање услова рада и квалитета активности које удружења особа са инвалидитетом предузимају у циљу унапређења положаја ОСИ на свим нивоима.

– Као резултат сарадње и заједничког деловања у протеклом периоду, у циљу унапређења положаја особа са инвалидитетом, Министарство и Сектор за заштиту особа са инвалидитетом, али и лично помоћник министра Биљана Барошевић, подржали су програме од јавног интереса које реализују савези удружења ОСИ који делују на републичком или покрајинском нивоу, кроз рад локалних удружења у свом систему, а највећи број особа са инвалидитетом укључен је у различите врсте активности – истакао је министар.

Ђорђевић је рекао да је Савез глувих и наглувих Србије један од 33 савеза удружења особа са инвалидитетом, са 30 локалних удружења у свом систему, коме је на овај начин у континуитету пружена подршка у реализацији програмских активности.

Обележавању Дана знаковног језика присуствовали су и Биљана Барошевић, помоћник министра у Сектору за заштиту особа са инвалидитетом, Наташа Станисављевић, градска секретарка Секретаријата за социјалну заштиту, Душан Николић, председник Градске организације глувих Београда, Иванка Јовановић, председница Националне организације особа са инвалидитетом, и други.

Догађај испред Културног центра Београда представљао је увод у Међународну недељу глувих која се у читавом свету обележава последње недеље септембра.

Г. О.

Нови директор Службе Дирекције Фонда

На месту директора Службе Дирекције Фонда од 26. августа 2020. године налази се др Игор Симић. Рођен је 1986. године у Косовској Митровици, а звање доктора наука стекао је ове године на Правном факултету Универ-

зитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици.

Од 2015. године Симић је био председник Надзорног одбора ЈП Мрежа-Мост, а од 2018. је запошлен као асистент у склопу групе

правних предмета на Економском факултету у Косовској Митровици.

До сада је објавио више стручних и научних радова.

Ожењен је и отац Маше и Огњена, а породица ускоро добија још једног члана.

Г. О.

Како до пензије

Уколико сте навршили услове потребне за остваривање права на пензију (без обзира на то да ли је у питању старосна, превремена старосна, инвалидска или породична пензија), осим благовременог подношења захтева, треба да водите рачуна и о појединим другим обавезама које прате остваривање права. Наиме, и наизглед ситан пропуст може да доведе до одлагања почетка коришћења пензије, па чак и до немогућности да се право оствари у планираном периоду.

Основни услов – престанак осигурања

Пре свих, уз испуњење услова у погледу година живота и навршеног стажа осигурања, основни услов за остваривање права на пензију је престанак осигурања. Управо овај услов у пракси најчешће представља узрок проблема иако на први поглед делује као очигледан и најједноставнији. Наиме, знатан је број осигураника који по остваривању права на старосну и превремену старосну пензију планирају да наставе са радом, било да је у питању запослење или обављање самосталне делатности. Законски прописи су у том погледу недвосмислени и омогућавају кориснику старосне пензије да и даље ради, као и да за нови период осигурања оствари стаж по основу кога може да тражи и одређивање новог износа пензије. Међутим, законом је такође уређено да осигурање мора да престане како би се утврдило право на пензију. То значи да осигураник пре остваривања права мора да буде одјављен, било по основу престанка запослења или престанка обављања самосталне делатности, а затим може поново да се пријави по истом или неком другом основу. Како би

се право на пензију утврдило, неопходно је да осигураник буде ван осигурања најмање један цео дан. Дакле, уколико је осигураник одјављен, на пример, 27. октобра, право на пензију ће остварити 28. октобра, а у осигурање може да се врати најраније 29. октобра. Уколико нова пријава уследи 28. октобра, такав осигураник заправо ни нема прекид у осигурању те из тог разлога не може ни да оствари право на пензију.

Најчешће се за такве пријаве сазна у току поступка, па осигураник може благовремено да буде обавештен да поново прекине осигурање како би остварио право. Међутим, дешава се и да осигураник поднесе

желе да наставе са радом благовремено информишу на који начин то могу да остваре.

Закон дозвољава и изузетке од овог правила, па осигураници који обављају предузетничку делатност, лица која су хранитељи, осигураници којима се период осигурања утврђује према утврђеном стажу (уговор о делу и слично), као и изабрана, именована и постављена лица, право на старосну и превремену старосну пензију могу да остваре и без престанка осигурања.

Прописи су строжи у погледу остваривања права на инвалидску пензију, када је обавезан потпуни престанак осигурања за све категорије осигураника,

у иностранству информише да ли ће наставак пензијског осигурања у Србији бити разлог да се исплата иностране пензије обустави.

Непотпуни подаци одлажу решење

Законски рок за решавање о захтеву за остваривање права на пензију је одређен у трајању од два месеца од дана подношења захтева. Нажалост, бројни недостаци у подацима регистрованим у матичној евиденцији на основу којих се утврђују навршен стаж и основице осигурања, а који су најчешће последица пропуста и непоштовања законских обавеза послодаваца, доводе до тога да би стриктно поштовање законског рока за решавање довело до честог одбијања захтева за пензију (посебно у случају права на превремену старосну пензију), или до утврђивања знатно нижег месечног износа пензије од стварно припадајућег, па се у поступцима тежи да се што већи број података утврди пре одлучивања. Некада су недостаци у регистрованим подацима такви да решење уопште није могуће донети пре њихове корекције (нпр. када је регистровано

захтев за пензију уз претходно регистровану одјаву осигурања, а да се са новом пријавом закасни па се за изостанак престанка осигурања сазна када је право на пензију већ остварено. У таквим случајевима једина законска могућност је да се решење о праву поништи у поновљеном поступку и захтев за пензију одбије, или евентуално да се право на пензију призна са неким каснијим датумом, по престанку осигурања, а што у сваком случају доводи до обавезе враћања до тада примљених пензија и незадовољства корисника. Дакле, неопходно је да се будући пензионери који

као и за породичну пензију која може да се оствари и у току трајања осигурања али се исплата пензије врши само лицима ван осигурања, уз изузетак да породичну пензију могу да користе и особе које су у осигурању по основу уговора о делу, уколико је остварена месечна накнада нижа од најниже основице у осигурању запослених.

Важно је нагласити и да могућност да осигураник у Србији прима пензију и ради не значи да ће он несметано моћи да користи и пензију из иностранства на исти начин, па је потребно да се сваки осигураник који има навршен стаж

но више од 12 месеци стажа у току календарске године, када постоје дупли подаци или регистровани подаци који се очигледно односе на другу особу и сл.). Закон одређује да је искључиво послодавац обвезник подношења пријава за матичну евиденцију па се сва ажурирања спроводе уз комуникацију са послодавцима, што је посебно отежано у случајевима када се води стечајни или ликвидациони поступак, или када је послодавац променио седиште без пријаве о промени адресе. Неретко се тражени кадровски подаци налазе код правних следбеника, или су неуредно

чувани и вођени, па се радници Фонда сусрећу са великим проблемима при покушају да уреде податке на основу којих ће се одлучити о пензији.

Рок за жалбу 15 дана

У случају да је подносилац захтева из било ког законског разлога незадовољан донетим решењем, у року од 15 дана од дана пријема могуће је поднети жалбу. Жалба обавезно мора да садржи податке о решењу на које се односи, уз навођење разлога за подношење. Жалба мора да буде потписана, а може да се поднесе лично или путем поште. У случају да лице располаже електронским сертификатом, жалба може да буде потписана и на овај начин и у том случају може да се поднесе и преко е-шалтера Фонда. Жалбу разматра организациона јединица Фонда која је донела решење и уколико нађе да је жалба оправдана, доноси ново решење. У другим случајевима списи предмета се прослеђују Дирекцији Фонда, као другостепеном органу, где ће се одлучити по жалби. Подношење жалбе не утиче на исплату пензије која је решењем утврђена, па ће је корисник редовно примати и док траје поступак по жалби.

По доношењу решења, исплата пензије врши се непосредно кориснику, односно старатељу, или лицу које корисник права овласти да прима пензију. У том смислу, већ при подношењу захтева од подносилаца се тражи да приложи одговарајућу потврду из пословне банке код које желе да примају пензију. Уколико је потребно, захтеву се прилаже и решење надлежног државног органа којим је постављен старатељ, односно оверено пуномоћје дато другом лицу за пријем пензије. Због измене законских прописа, исплата новим пензионерима више није могућа на кућну адресу. Уколико се исплата пензије врши у иностранству, потребно је да лице одговарајућим документом докаже да има пребивалиште у иностранству, да достави оверену потврду о животу, као и инструкцију стране банке са подацима о одговарајућем девизном рачуну.

М. Мирић

Награде за безбедност и здравље на раду

Национална признања за безбедност и здравље на раду за 2019. годину додељена су 25. септембра на свечаности у Старом двору у Београду. Честитајући добитницима, министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, рекао је да је право на безбедне и здраве услове на раду основно право које никоме не сме да буде ускраћено, те да безбедност и здравље на раду захтева велику посвећеност и рад јер некада мали и наизглед безначајни пропусти могу довести до трагичних последица – до губитка живота.

– Сваки изгубљен живот на радном месту је ненадокнадиви губитак за породицу, за послодавца и за наше друштво. Послодавци морају прихватити своју одговорност за успостављање и примену добрих стандарда безбедности и здравља на раду, јер примена ових стандарда није терет, сувишан трошак, непотребна процедура, већ саставни део успешног пословања – истакао је Ђорђевић.

Прва награда и Повеља „28. април“ за 2019. годину у категорији правних лица која имају више од 250 запослених припала је Предузећу за производњу гумарских и хемијских производа „Трајал корпорација“ АД Крушевац. У име „Трајала“ награду је примила заменик генералног директора Весна Ковачевић Станковић, која је и заменик председника Управног одбора РФ ПИО (на слици са министром Ђорђевићем).

Фестивал здравља Београд: онлајн савети и препоруке

Овогодишњи Фестивал здравља Београд одржан је у форми видео садржаја који су емитовани преко Youtube канала фестивала.

Под слоганом „Направи корак ка здрављу“, фестивал су 24. септембра

отворили Славица Ђукић Дејановић, министарка у Влади Републике Србије, и проф. др Зоран Радојичић, градоначелник Београда, а обратили су се и др Александар Стефоски, државни секретар у Министарству здравља, и проф. др Зоран Гојковић, покрајински секретар за здравство.

Сви заинтересовани грађани могли су да прате отварање, али и целокупан садржај Фестивала здравља преко Youtube канала фестивала, а више информација о манифестацији може се наћи на сајту www.festivalzdravlja.com.

Фестивал филмског сценарија у Врњачкој Бањи

После једномесечног одлагања због епидемије корона вируса, 44. Фестивал филмског сценарија одржан је средином септембра у Врњачкој Бањи.

Поред такмичарског дела у којем се надметало десет филмских остварења, у оквиру пратећих програма одржан је Традиционални симпозијум који је ове године био посвећен издавачкој делатности Филмског центра Србије. На дан отварања публика је на Тргу културе могла да погледа „Вече са Петром Божовићем“, а у склопу програма „Преко плота“ филм „Хотел Београд“ руског редитеља Константина Статскија (са Милошем Биковићем у главној улози).

За победника Фестивала филмског сценарија у Врњачкој Бањи жири је прогласио филм „Отац“ сценаристе и режисера Срђана Голубовића. Реплику римског златника жири града домаћина доделио је Петру Божовићу, за велики допринос афирмацији и промоцији фестивала.

Минимална цена рада 32.126 динара

Влада Републике Србије усвојила је Одлуку о висини минималне цене рада за период јануар – децембар 2021. године, којом је утврђена висина од 183,93 динара (нето) по радном часу, што износи 32.126 динара.

Висина минималне цене рада за овај период одређена је на основу анализе параметара коју је извршило Министарство финансија. Реч је о повећању од 6,6 одсто у односу на минималну цену рада из 2020. године.

Износ бруто минималне зараде зависи од неопорезивог износа зараде који се мења од 2021. године и који је, према речима Синише Малог, министра финансија, са 16.300 повећан на 18.300 динара.

Жичка хрисовуља Милану Ненадићу

Под сводовима Спасове цркве у средњовековном манастиру Жичи, 19. августа, на Преображење Господње, песнику Милану Ненадићу (на слици) уручена је „Жичка хрисовуља“, највише признање традиционалног Жичког духовног сабора „Преображење“ који је ове године одржан 29. пут откако је ова културна манифестација 1992. и установљена.

На пригодној, али због епидемиолошке ситуације донекле скраћеној церемонији, ово високо признање овогодишњем лауреату је, по традицији, уручио актуелни градоначелник Краљева, Предраг Терзић.

„Жичка хрисовуља“, која слови за једну од најпрестижнијих књижевних награда у нас, Ненадићу је, по одлуци стручног жирија, припала „за поезију дубоког поистовећења са матичним тлом и предањем“, чиме се овај песник сврстао у ред од 28 досадашњих добитника – „чувар српског песничког језика и речи“.

„Чути и разумети 2020“

Хуманитарна акција посвећена деци са оштећеним слухом „Чути и разумети“ ове године се организује по девети пут. Акцију је 2012. године покренуо Аудиовокс поводом Светске недеље глувих и наглувих особа, која се обележава последње недеље септембра. Превасходни циљ акције је скретање пажње јавности на децу са оштећеним слухом и њихове проблеме са жељом да се као равноправни чланови интегришу у друштво. У претходних осам година акција је, осим у Београду, одржана и у Јагодини, Нишу и Крагујевцу.

Главни организатор Аудиовокс је одлучио да се ове године, у складу са епидемиолошком ситуацијом изазваном вирусом COVID-19, манифестација одржи у оквиру школа деце са оштећеним слухом, без традиционалног заједничког излета и окупљања деце на једном месту. Уместо тога организован је наградни ликовни конкурс за децу на тему „Моји слушни апарати и ја“ којим је обележена акција „Чути и разумети“. Жири у коме су заједно стручњаци из области оштећења слуха код деце и ликовни уметници почетком октобра ће изабрати три најбоља дечија рада за које је Аудиовокс обезбедио вредне награде.

Породиљама у Лебану једнократна новчана помоћ

Из општинске касе Лебана 8. септембра младим мајкама које су се породиле ове године уплаћено је око 720.000 динара.

Тридесет шест породиља добило је по двадесет хиљада динара на име прве набавке неопходне опреме, хране и козметике за бебе. Ради избегавања већих окупљања због корона вируса, средства су младим мајкама уплаћена на текуће рачуне. Породиље које немају жиро рачуне, новац су могле да подигну на благајни управе за финансије општине Лебана.

Лазаревац: обележен Дан пешачења

Планинарски савез Србије, поводом светског дана пешачења, 12. септембра, организовао је планинарску акцију „Дан пешачења“ под слоганом „Србија хода – за корак ближе здрављу“. Планинарско друштво „Вис“ из Лазареваца и ове године је учествовало у обележавању Дана пешачења својом традиционалном акцијом „Шетајмо за здравље – јесени у сусрет“. Чланови друштва су осмислили руте, средили стазу, активно учествовали у промоцији акције и пружили сву логистику учесницима.

Председница лазаревачких планинара, Верица Васиљевић, каже да је због сложене епидемиолошке ситуације изостало организовано учешће ученика лазаревачких основних и средњих школа, тако да се на старту похода, испред зграде ГО Лазаревац окупило стотинак заљубљеника у пешачење.

Ово је 14. година како се организује пешачење у Лазаревцу, а трећи пут у сарадњи са Планинарским савезом Србије. Љубитељи пешачења у граду на Колубари имају на располагању четири стазе различите конфигурације и тежине, у зависности од узраста корисника. Акцију поводом светског дана пешачења организовало је 67 клубова и друштава из 56 градова.

МИНИСТАР ЗОРАН ЂОРЂЕВИЋ ОБИШАО ГРАДИЛИШТЕ У НОВОМ САДУ

Смањен број несрећа на раду

Министар за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Зоран Ђорђевић, истакао је, обилазећи са директором Инспектората за рад Стеваном Ђуровићем и в. д. директором Управе за безбедност и здравље на раду Марином Фуртулом градилиште стамбено-пословног комплекса у Новом Саду, да је у односу на претходне године смањен број несрећа на раду, али да се оне на жалост још дешавају. Према његовим речима, разлог за то је, када је реч о свим професијама, не само грађевинској, углавном неодговорност надлежних.

Ђорђевић је поново апеловао на извођаче грађевинских радова да предузму све законом прописане мере како

Министар Зоран Ђорђевић у обиласку градилишта

би заштитили своје раднике и допринели смањењу броја несрећа и нагласио да је веома важно да се и радници придржавају свих прописаних мера.

Министар је истакао да инспекција приликом надзора и даље затиче стране држављане који раде непријављени, оценивши да је то недопустиво, с обзиром на то да је доношењем

новог Закона о запошљавању странаца прошле године читава процедура њиховог пријављивања поједностављена.

У првих осам месеци ове године смртно су страдала 22 радника на територији читаве Србије, а у току истог периода прошле године живот су изгубила 33 радника. Према речима директора Инспектората за рад Стевана Ђуровића, за три године и осам месеци инспекцијским надзорима у Србији је откривено 57.000 особа које су радиле на црно, од којих је 46.000 засновало стални радни однос. У истом периоду откривено је и више од 2.300 фантомских фирми, које нису имале потребна документа и које су представљале нелојалну конкуренцију.

М. Мекеровић

У ЗГРАДИ ДИРЕКЦИЈЕ ПОКРАЈИНСКОГ ФОНДА ПИО

Адекватни услови за медицинско вештачење

Републички фонд ПИО је у јулу 2019. године започео изградњу пословног објекта Филијале Нови Сад на Житном тргу како би сви организациони делови Филијале били обједињени у том објекту, као и да би приближио своје услуге грађанима и унапредио процес рада. Предвиђено је, такође, да се на тај начин максимално побољша и приступачност пословног простора за теже покретљиве старије или болесне грађане, као и за особе са инвалидитетом које остварују право по основу медицинског вештачења и остала права из ПИО. У новом објекту ће постојати техничке могућности да приступе простору на начин који је одговарајући њиховим потребама.

Према речима Светлане Пантовић, директорке Сектора за правне и опште послове у Дирекцији Покрајинског фонда ПИО, један од основних разлога да Фонд крене у изградњу пословног објекта зграде новосадске Филијале био је управо да се створе одговарајући услови за медицинско вештачење ОСИ и теже покретљивих старијих особа. Како је у међувремену срушен део пословног простора Дирекције ПФ, где је до тада обављан поступак медицинског вештачења, део простора у приземљу ове пословне зграде адаптиран је у пријемну лекарску собу где ће се привремено врши-

Светлана Пантовић са корисницима

ти вештачење, и до које ће помоћу приступних рампи особе са инвалидитетом лакше прилазити. Ово привремено решење ће трајати до завршетка пословне зграде Филијале Нови Сад, када ће се медицинско вештачење изместити у за то намењене просторије у новом објекту.

– Нажалост, након што је уклоњена просторија у којој су се раније обављала вештачења особа са инвалидитетом и теже

Улаз у ординацију за медицинско вештачење

покретљивих старијих особа у Дирекцији ПФ, та пословна зграда је постала архитектонски неприступачна за ОСИ и старије, те је Фонд обезбедио и поставио прописану приступну рампу на улазу у зграду Дирекције. Такође, постављене су и две мање рампе да се премости степеник у приземљу испред лекарске собе за медицинско вештачења, која је адекватно опремљена за ове потребе, као привремено решење до окончања радова на изградњи пословне зграде Филијале Нови Сад – објаснила је Светлана Пантовић шта је Фонд урадио да обезбеди медицинско вештачење ОСИ и теже покретних особа у адекватним условима у Дирекцији Покрајинског фонда.

М. Мекеровић

Споразум о сарадњи привредника

У Великој сали Привредне коморе Војводине 8. септембра ове године одржана је онлајн конференција „Привредна комора Војводине – Привредна комора региона Самара“ из Руске Федерације. Током конференције Бошко Вучуревић, председник ПКВ, и Валери Фомичев, председник ПК Самаре, потписали су споразум о сарадњи који је обезбедио услове за сарадњу привредника ова два региона.

Бошко Вучуревић је том приликом истакао да је размена АП Војводине са Руском Федерацијом током првих седам месеци ове године остварена у вредности од око 658 милиона евра.

– Привредна комора Војводине има развијену сарадњу са Руском Федерацијом, а о томе сведоче и бројни потписани споразуми са коморама Владимирске области, Подолске, Кузбаса и комором реги-

она Нижњи Новгород – навео је Вучуревић и додао да добру сарадњу ПКВ има и са Трговинским представништвом Руске Федерације у Србији јер су многобројне заједничке активности управо допринеле повећању спољнотрговинске размене војвођанске привреде и Руске Федерације.

Директор Трговинског представништва Руске Федерације у Србији, Андреј Николајевич Хрипунов, истакао је да потписивање споразума даје посебан допринос развоју наших економских веза.

– Постоје перспективе и изван области енергетике, а то су ИТ технологија и пољопривреда, посебно у Војводини. Ми смо у марту иницирали оснивање бизнис клуба који би требало да умрежи пословне партнере и олакша им пословање – истакао је Хрипунов и додао да је та идеја део договора међувладиног

Са онлајн конференције у Привредној комори Војводине

комитета који је у марту ушао у завршни протокол који су потписали потпредседници Влада Србије и Руске Федерације.

– После тога разговарали смо са руководством Привредне коморе Србије, Војводине и бизнис структурама. Овај данашњи састанак, иако онлајн, требало би да буде иницијатива за даљу сарадњу – рекао је директор Хрипунов.

Онлајн конференцији присуствовали су и мр Зоран Трповски, секретар Удружења индустрије Привредне коморе Војводине, и Јелена Бјелановић, секретар Кабинета ПКВ. Они су представили резултате Привредне коморе Војводине и потенцијале региона, као и економске трендове у АП Војводини.

М. Мектеровић

ОДРЖАНА 24. МЕЂУНАРОДНА НАУЧНА ЕКО-КОНФЕРЕНЦИЈА ЗДРАВСТВЕНО БЕЗБЕДНЕ ХРАНЕ

Обезбедити све предуслове да се здраво хранимо

У организацији Покрајинског завода за заштиту природе, у Новом Саду је, од 23. до 25. септембра, одржана 24. Међународна научна еко-конференција посвећена здравствено безбедној храни, а скуп је већ пету годину подржан и од Уједињених нација. Конференцију је отворио Вук Радојевић, покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство.

Том приликом рекао је да је обавеза државних органа да обезбеде све неопходне предуслове који ће од њиве до трпезе омогућити здравствено безбедне производе на тржишту за наше домаће потрошаче. Радојевић је нагласио да је Покрајинска влада ставила акценат управо на овај концепт, о чему говоре и значајна финансијска средства која је издвојила у циљу обезбеђивања здравствено безбедне хране.

– У претходне четири године уложили смо средства и за уклањање дивљих депо-

Конференцију отворио Вук Радојевић, покрајински секретар за пољопривреду, водопривреду и шумарство

нија са пољопривредног земљишта. Очишћено је више од 1,2 милиона квадратних метара земљишта у Војводини, што је допринело заустављању деградације пољопривредног земљишта. Дали смо огроман допринос производњи здравствено безбедне хране и путем финан-

сирања стручних саветодавних служби, пре свега преко Прогнозно-извештајне службе, која благовремено и на адекватан начин лоцира штетне организме, појаве болести и даје стручне препоруке пољопривредним произвођачима како да делују са хемијским препаратима – истакао је секретар Радојевић и додао да је у сточарству неопходно смањити учешће антибиотика, хормона и свега онога што може негативно да утиче на крајњи производ.

На отварању су говорили и академик Рудолф Кастори, председник Научног одбора конференције и председник Еколошког покрета Нови Сад, Никола Алексић, председник Организационог одбора конференције и директор Еколошког покрета Нови Сад, и Оливер Фојкар из Покрајинског завода за заштиту природе.

М. Мектеровић

МЕЂУНАРОДНИ ДАН БОРБЕ ПРОТИВ АЛЦХАЈМЕРОВЕ БОЛЕСТИ

АКТИВНОСТ ЗА ДУЖИ ЖИВОТ

Под слоганом „Дан незаборављања“ Волонтерски сервис београдске општине Звездара обележио је 21. септембра Међународни дан борбе против Алцхајмерове болести. Скуп, одржан у просторијама општине Звездара, организован је у партнерству са чланицама Неформалне мреже за помоћ и подршку породицама чланова оболелих од деменције, које су и чланице националне мреже ХуманаС – удружењима „Хлеб живота“, „Дестигма“, „Окриље“, „Снага пријатељства“ – Amity и Српским удружењем за Алцхајмерову болест.

Програм је почео округлим столом под називом „Још увек људи“ на коме су стручњаци неуролози, психолози и социолози указали на свакодневне проблеме са којима се сусрећу не само оболели од деменције, већ и њихови неформални неговатељи. Указано је и на потребу постојања саветовалишта за овакве болести, како за оболеле тако и за њихове породице, као и на потребу за хуманитарном помоћи. Чланице Неформалне мреже, речено је на скупу, дају свој допринос кроз организацију едукативних радионица, стручних трибина и округлих

Радмила Урошевић и Надежда Сатарих

столова, као и саветима путем телефона и ангажовањем волонтера који на терену помажу оболелима.

– Овим скупом желимо да упутимо снажну поруку локалним самоуправама да више средстава издвајају за сервисе и услуге социјалне заштите за оболеле од Алцхајмерове болести, као и за њихове неговатеље. Посебно је важно направити дневни центар за оболеле, јер не морају сви да иду у домове, барем не у почетним фазама болести. Особа која би боравила у дневном смештају била би адекватно здравствено збринута и са когнитивним и физичким вежбама, јер се само тако може успорити напредовање болести – истакла је Надежда Сатарих, председница удружења „Снага пријатељства“ – Amity.

Према проценама Светске здравствене организације, између пет и седам одсто старијих од 60 година пати од неког облика деменције, а код старијих од 80 година, чак и 40 процената. Процењује се да у Србији има око 200.000 дементних особа.

Радмила Урошевић, социолошкиња и координаторка Волонтерског сервиса Звездара, објаснила је да породице оболелих од Алцхајмерове болести имају пакет проблема, а Волонтерски сервис треба да им пружи пакет помоћи као одговор на те проблеме, укључујући правну, психо-социјалну, хуманитарну помоћ и подршку у свакодневним тешкоћама.

– На терену смо препознали да има много оваквих породица и да је важно да се реагује када

се појаве први симптоми болести. Када је реч о деменцији, најосетљивији су људи који живе сами и о којима треба водити рачуна. Превенција је драгоцене и радимо је током целе године, данас је само то видљивије и прави се пресек онога што је урађено током године – нагласила је Радмила Урошевић.

Програм обележавања Међународног дана борбе против Алцхајмерове болести настављен је на платоу испред зграде општине Звездара, где су на штандовима партнера Неформалне мреже и Црвеног крста Србије заинтересовани суграђани могли да добију информативни и едукативни материјал, анкетирани су породице оболелих о томе какве потребе имају, а могли су да се евидентирају и нови оболели. Поред штандова је постављено и „Дрво порука“ на које су посетиоци могли да окаче своје поруке које ће Неформална мрежа искористити као материјал за планирање будућих активности. Током трајања догађаја организован је и Хуманитарни базар чије су уникатне рукотворине израдили управо чланови Волонтерског сервиса и Удружења „Хлеб живота“.

Јелена Томић

ГРАД НОВИ САД ДОДЕЛИО СУБВЕНЦИЈЕ ЗА САМОЗАПОШЉАВАЊЕ ЖЕНА

Десет милиона динара за нове предузетнице

Нови Сад је ове године из свог буџета обезбедио десет милиона динара за подстицај женског предузетништва, које је Новосађанкама доделио путем Јавног позива за субвенционисање samozапосљавања жена. Од 90 жена, које су се пријавиле на овај јавни позив, 50 их је добило субвенције у износу од по 200.000 динара да реализују своју приватну иницијативу.

Милош Вучевић, градоначелник Новог Сада, и Милорад Радојевић, члан Градског већа за привреду, уручили су 8. септембра уговоре предузетницама које су оствариле право на ове подстицаје. Градоначелник је том приликом рекао да није било лако одабрати 50 најбољих, те да се показало да су потребе двоструко веће. Он је навео да подаци показују да су жене информатички

Милош Вучевић (десно) и Милорад Радојевић уручују уговоре на Петроварадинској тврђави

писменије од мушкараца, али да није добро што и даље по бројности заостају у предузетништву јер чине свега 35 одсто укупног броја предузетника у граду.

– Због тога и субвенционисамо њихово samozапосљавање. На конкурс су била заступљена разна занимања, а било је и мање очекиваних, као што су вулканизерски послови и израда и поправка намештаја. Верујем да ће њихове фирме опстати у првој пословној години која је најтежа, па да се видимо на новим конкурсима за радна места, за набавку опреме путем других програма града. Нама је то веома важно, да буду што успешније, да имају више новца, да запосле више људи. Желим им да као приватна иницијатива буду економска снага града, да остану са својим породицама у нашем Новом Саду, јер то је дивно место за живот – нагласио је градоначелник Милош Вучевић.

М. Мектеровић

Приповедање пуно емоција

Удружење „Снага пријатељства” – Amity организовало је, 23. септембра ове године, у просторијама Центра за бригу о старима, деци и особама са инвалидитетом општине Нови Београд, путописно дружење старијих – „Путовање је постојање”, поводом доделе „Драганове награде 2020” једном делу награђених аутора.

У оквиру Конкурса за најбољи путопис старијих особа „Драганова награда”, који су покренули Удружење Amity, портал „Пензин” и Беба Кука, у знак сећања на њеног оца Драгана Куку, шесту годину заредом су бирани најбољи радови у пет категорија: женска путописна прича, мушка путописна прича, путовање по Србији, путовање по иностранству и путописна песма.

Председница Управног одбора Удружења „Снага пријатељства” – Amity Надежда Сатарић, подсетила је да се на овај начин промовише активно старење.

– За овогодишњи Конкурс за „Драганову награду 2020” пристигли су радови 74 аутора, од којих најмлађи аутор има 60, а најстарији 87 година. Највише радова написали су аутори из Србије, али има и оних који су стигли из Босне и Херцеговине, као и један из Аустралије, за који је ауторка добила једну од првих награда – навела је Надежда Сатарић и изразила посебно задовољство што је 11 радова пристигло из сеоских средина.

Због актуелне пандемије ове године неће бити организована путописна дружења у другим градовима, а уместо наградног путовања за двоје, намењеног првонаграђенима, и уместо вечере за две особе, коју добијају другонаграђени, ове године ће

Са доделе овогодишње „Драганове награде”: део награђених и организатори

добитницима бити уручени новчани износи у вредности наведених награда, док су добитницима трећих награда обезбеђени скромни поклони.

Награђеним ауторима намењен је и по примерак публикације „Путовање је постојање”, у којој је објављено 15 награђених и 10 посебно похваљених радова, а рецензију публикације написао је књижевник Миљурко Вукадиновић.

Како је оценио један од чланова комисије која је бирала радове, књижевник Видак Масловарић, овогодишњи радови „држе од почетка до краја читалачку пажњу, најпре због исповедности која је наглашено неодојива од њихове емоционалне суштости”.

Он је истакао да жирију ни ове године није било лако да донесе одлуку, и нагласио да је важно писати овако добре приче, те да они који имају порив за писањем време у старијем животном добу треба да искористе да нешто од садржаја из претходног богатог живота пренесу на папир и да се то запамти на дужи рок.

Тежак задатак имали су и остали чланови комисије, Беба Кука, доктор политичких наука, суоснивач и донатор „Драганове награде”, Александра Јовановић, уредница портала „Пензин”, Мира Сатарић, дипл. филолог из удружења Amity, и Јелена Оцић, новинарка.

В. Кадиф

ОВЕ ГОДИНЕ БЕЗ ОЛИМПИЈАДЕ ТРЕЋЕГ ДОБА

Корона пореметила планове

Тринаеста олимпијада спорта, здравља и културе Покрета трећег доба, која се традиционално одржава сваке године крајем септембра и почетком октобра у Врњачкој Бањи, ове, 2020. неће бити одржана због пандемије вируса корона.

У допису који је свим члановима Организационог одбора XIII олимпијаде, као и организацијама Савеза пензионера, упутио председник Извршног одбора Покрета трећег доба Србије (ПТДС), проф. др Мом-

чило Талијан, наведена је и могућност да се неке од активности ипак организују у појединим местима уз претходну сагласност надлежних органа у погледу епидемиолошке ситуације и уз придржавање свих прописаних мера заштите.

Сви радови пристигли на литерарни конкурс за XIII олимпијаду ући ће у избор за Књижевне сусрете који ће се одржати на XIV олимпијади трећег доба наредне године. План је да се ликовна и иконописачка колонија са радо-

вима пристиглим за овогодишњу олимпијаду организује у неком од градова Србије. То окупљање ће бити посвећено обележавању Међународног дана старих, 1. октобра, као и месеца старих.

Када је реч о мини олимпијадама, пожељно је да ове манифестације, у складу са епидемиолошким мерама и материјалним условима, буду одржаване и ове године, а ПТДС ће, ако буде потребе, логистички и партиципацијом одређених финансијских средстава помо-

ћи њихову организацију, каже се у допису Организационог одбора XIII олимпијаде.

Међународни дан старих ће, као и до сада, бити обележен у свим срединама на неки од могућих начина, што ће бити учињено и у седишту Покрета ТДС у Београду.

Г. О.

ПРЕКОГРАНИЧНА САРАДЊА СРБИЈЕ И БИХ

Афирмација спортског ангажовања ОСИ

У Техничкој школи „Михајло Пупин“ у Инђији 12. септембра одржан је егзибициони меч у стоном тенису за особе са инвалидитетом као завршни корак у реализацији пројекта „Социјална интеграција кроз параспорт – Parainspired“ у оквиру ИПА II Програма прекограничне сарадње Србија – Босна и Херцеговина. Вредност пројекта је 263.000 евра, а највећим делом је финансиран средствима Европске уније. Носилац пројекта је Покрајински секретаријат за спорт и омладину, а партнери у реализацији Олимпијски комитет Босне и Херцеговине, општина Инђија и Фонд европски послови.

Спортском догађају у Инђији присуствовао је Владимир Батез, покрајински секретар за спорт и омладину, који је истакао да је пројекат био вишеструко користан.

– Добили смо комби прилагођен особама са инвалидитетом, десет инвалидских колица, пет столова за стони тенис са комплетном опремом, као и различите спортске реквизите који су подељени на територији целог Срема. Само је донација у опреми, кроз коју се помаже развој спорта ОСИ, вредна 74.000 евра, а урађено је и истраживање о томе које

Учесници спортске манифестације за особе са инвалидитетом у Инђији

су потребе особа са инвалидитетом у Срему и БиХ у области спорта – рекао је Батез и додао да су одржане и едукације спортских стручњака за рад са особама са инвалидитетом, и објављене стручне публикације у вези са овим пројектом.

Батез је захвалио општини Инђија на подршци, као и параолимпијцима Србије који су се од почетка укључили у пројекат – Златку Кеслеру, Борислави Перић Ранковић, Митру Паликући и Александру Јевремовићу.

Представник општине Инђија Марко Гашић рекао је да је општина као партнер у овом пројекту задовољна што је доприне-

ла афирмацији спортског ангажовања ОСИ и успостављању сарадње са партнерима из Босне и Херцеговине.

– Опрема и реквизити које смо добили допринеће унапређењу спортске активности особа са инвалидитетом, а из општинског буџета ће се и убудуће подстицати параспорт – истакао је Гашић.

У егзибиционом мечу рекете су укрстили спортисти из Бањалуке и Новог Сада. Репрезентативац Босне и Херцеговине, Харис Сибиновић, изјавио је да је захвалан на позиву, те да се посебно обрадовао сусрету са параолимпијцима Србије, Бориславом Перић Ранковић и Митром Паликућом, окићеним олимпијским медаљама у стоном тенису.

Шампионка Борислава Перић Ранковић навела је да је вредност овог пројекта у томе што особе са инвалидитетом покреће да се баве спортом.

– Уједно је остварена и сарадња са Олимпијским комитетом БиХ и надамо се да ће се многе гране спорта препознати у заједничким пројектима. Ова сарадња је добар почетни корак за стварање бољих услова за бављење спортом будућих спортских генерација и шампиона – истакла је Борислава Перић Ранковић.

Мирислав Мектеровић

ИЗЛОЖБА ИНВАЛИДА РАДА ВОЈВОДИНЕ У КУЛИ

Дела обојена искреношћу

Савез инвалида рада Војводине и ООИР Кула недавно су у Ликовној галерији Културног центра Кула представили радове са десете Ликовне колоније СИР Војводине и са једанаесте Ликовне колоније ООИР Кула.

Колоније су трајале по један дан и уметници су имали мало времена да раде, али су одрадили велики посао.

Изложби су присуствовали Станко Нимчевић, потпредседник СИР Србије, Стана Свилаоров, председница СИР Војводине, Карољ Валка, заменик председника општине Кула, који је и

Нимчевић, Свилаоров, Обрадовић, Недовић, Валка (слева надесно)

отворио изложбу, Обрад Војиновић, председник ООИР Кула, и Дубравка Недовић, модератор изложбе.

Обрад Војиновић је истакао да је на изложби присутно мање уметника и гостију него иначе, како би се испоштова-

ле мере Кризног штаба, док је Стана Свилаоров нагласила да се активности Савеза и општинских организација спроводе смањеним темпом, у складу са општом ситуацијом и уз поштовање епидемиолошких мера.

Према речима Дубравке Недовић, изложено је педесет радова тридесет шесторо уметника а шароликост приказаних дела одише искреношћу стваралаштва аутора.

Карољ Валка је поручио да ће општина Кула и даље подржавати активности ООИР Кула и СИР Војводине.

Д. Корач

ОЛАКШИЦА ЗА ОСИ У КРАЉЕВУ

До Ибра „серпентинама”

Од овог лета особе са инвалидитетом (ОСИ) у Краљеву, па и они у колицима, могу самостално, без ичије помоћи или пратње, да савладају стрмину на популарном градском кеју – шеталишту крај Ибра и да сиђу на обалу реке где се осим шеталишта налазе и градска плажа, Атлетски стадион, базен и бројни терени за мале спортове.

Изградња ове рампе – стазе за инвалиде завршена је још крајем маја, упркос епидемији коронавируса, а радове је са 13,5 милиона динара финансирала локална самоуправа у оквиру пројекта „Побољшање квалитета живота ОСИ”.

Нову рампу за ОСИ Краљевчани су већ назвали „серпентинама” јер оне то заиста и јесу, само у овом случају прилагођене пешацима

Краљевачке серпентине за ОСИ

– пре свега инвалидима, али и шетачима, па и спортистима – атлетичарима који ту могу да обављају тренинге.

– Веома смо задовољни разумевањем локалне самоуправе. Ових дана очекујемо и озвучавање свих семафора на пешачким прелазима у граду, па и још неке рампе у градским институцијама и установама – констатује Ранко Вуковић, председник Уније ОСИ у Краљеву.

Д. С.

КРАЉЕВЦИ

Чеп за хендикеп

Удружење жена „Викторија” из Краљеваца, села у румској општини, недавно се по други пут укључило у хуманитарну акцију „Чеп за хендикеп”, коју већ осам година спроводи истоимено удружење из Зрењанина.

– Први пут смо сакупиле 27 килограма, а овога пута више од 75 кг пластичних чепова за удружење из Зрењанина. Ово удружење прикупљањем чепова као отпадног материјала и одношењем на рециклажу, набавља ортопедска помагала за особе са инвалидитетом. Од Зрењанина смо сазнали да би се свакога дана у Србији могла сакупити тона и по чепова, када би свако домаћинство сачувало само један дневно, а то би онда омогућило набавку најмање једног ортопедског помагала – каже Мица Лазић (на слици), председница Удружења „Викторија”.

Чеп за хендикеп је, иначе, акција која има национални карактер, тако да су се мештанке Краљеваца придружиле акцији бројних појединаца спремних да помогну.

Г. В.

РАДИОНИЦА – ШКОЛА СЛИКАЊА ЗА ИНВАЛИДЕ РАДА ВРБАС

Прилика да се научи нешто ново

Општинска организација инвалида рада Врбас недавно је, у оквиру својих пројектованих активности, одржала радионицу – школу сликања за чланове своје организације.

Радионицу је делимично финансирало Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, а одржана је у Змајеву у простору сеоског туристичког домаћинства „Панонска шкољка”. Учествовало је 17 инвалида рада чланова ООИР Врбас и неколико чланова Удружења ликовних аматера „Атеље 05” Врбас, који су се постарали да радионица заиста буде школа сликања и да чланови ООИР науче нешто ново.

– Водило се рачуна да се испоштују све епидемиолошке мере, па се сликало напољу, и то разним ликовним техникама, на слободне теме – истакао је Светислав Аларгић, председник ООИР Врбас.

Д. Корач

ТРСТЕНИК

Такмичење ОСИ у висећој кугли

Центар за самостални живот особа са инвалидитетом у Трстенику недавно је организовао такмичење у висећој кугли.

– Веома је занимљиво свима, па и деци, па планирамо и промоцију висећег куглања у Трстенику. Додељене су дипломе и медаље за освојена прва три места, а учесницима који нису освојили медаље уручене су почасне дипломе. Велику захвалност дугу-

јемо младом предузетнику Јовану Живковићу, који је конструисао и направио висећу куглу и био је наш донатор. Такмичење је одржано у пријатном амбијенту једног кафеа, коме смо такође захвални – каже Анђелина Трифић, председница Центра за самостални живот особа са инвалидитетом у Трстенику.

Д. И.

ТРСТЕНИК: ПРИБЛИЖАВАЊЕ НОВИХ ТЕХНОЛОГИЈА РОМСКОЈ ПОПУЛАЦИЈИ

Значај дигиталне писмености

Општина Трстеник подржала је пројекат „Упознај рачунар и таблет“ у организацији Удружења за демократизацију Рома (УДОР) Трстеник и удружења „Женска иницијатива“ из Трстеника.

Према речима председника УДОР Трстеник, Александра Митровића, општи циљ пројекта јесте приближавање нових технологија ромској популацији, побољшање квалитета живота локалног ромског становништва, као и побољшавање и унапређење животног стандарда локалне ромске заједнице.

– За 90 одсто занимања у Европској унији неопходна је дигитална писменост, а велики број Рома се изјаснио да нису упознати са овом облашћу. Зато смо покренули овај пројекат који се бави циљном групом заинтересованих Рома, с акцентом на жене и младу популацију од 20 до 25 година, јер је ова циљна група углавном мимоишла стицање дигиталних знања кроз редовно образовање. Познато нам је да ромска популација често не жели да похађа школу, неким од њих школе нису доступне, као ни нове технологије. Овај пројекат је покушај да им се приближи рачунар, телефон и таблет – каже Алек-

Обука за Ромкиње у Удружењу „Женска иницијатива“

сандар Митровић, председник УДОР Трстеник и координатор поменутог пројекта.

Весна Вељовић Милосављевић из удружења „Женска иницијатива“ у Трстенику каже да је ово још један у низу пројеката којим ово удружење показује да се бави свим маргиналним групама у друштву. Она се нада да ће осим општине Трстеник овај пројекат подржати и неко од министарстава и европских удружења. Проф. др Љиљана Пецић, предавач у овом пројекту, појашњава да је први задатак представљање компетенција везаних за 21. век и да кроз савладавање неких одређених

вештина помогну женама ромске националности да се боље позиционирају на тржишту рада и да се лакше сналазе у свакодневном животу.

– Искрено се надам да ће Ромкиње које се укључе у реализацију овог пројекта бити много сигурније у себе, снажљивије и да ће активније кренути у потрагу за послом, да ће много једноставније реализовати све активности. Ми ћемо проћи основе рада на рачунару, притом ће полазнице код себе имати мобилни телефон и таблет. Савладавањем вештина, упознавањем могућности са којима могу да се сретну,

додатно ће ово знање моћи да примене на мобилним телефонима и таблетима. После завршене радионице полазнице ће бити тестиране, па ћемо видети шта су научиле из ове области – рекла је професорка Пецић.

Удружење „Женска иницијатива“ добило је недавно од Центра за социјални рад у Трстенику захвалницу за успешну пословну сарадњу, организовање мреже волонтера, као и за истинску бригу о корисницима за време ванредног стања због пандемије изазване корона вирусом.

Д. Ивановић

ОЧУВАЊЕ ТРАДИЦИЈА КРОЗ СОЦИЈАЛНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Са старијих на младе

Пројекат „Очување традиција кроз социјално предузетништво“ у реализацији Новосадског хуманитарног центра (НСХЦ) спроводи се већ годину дана. Покренут је с циљем очувања културне баштине и развоја социјалног предузетништва, кроз обучавање младих у вештинама које им могу бити од користи у властитом послу и у локалној заједници.

Пројекат траје до 30. новембра 2021. и подржан је средствима Европске уније кроз Еразмус+ програм.

Партнери у реализацији пројекта су хуманитарне организације из Румуније, Велса, Литваније, Словеније и НСХЦ.

Циљеви пројекта су преношење традиционалних вештина са старијих на младе, обука младих о принципима и практичним корацима за оснивање социјалног предузећа и подршка младима да коришћењем наученог знања произведу традиционалне производе и понуде их на тржишту.

Данијела Кораћ Мандић, водитељ пројекта из НСХЦ, истиче да су у току лета завршене радионице о вештини ткања (на слици) и о гајењу старих сорти поврћа, са укупно 17 полазника. Како каже Данијела, у плану је и радионица на којој ће полазници обуке научити како да покрену властити посао.

Д. Кораћ

У последњих пола године ситуација са корона вирусом је пореметила и реализацију планова Удружења пензионера града Ниша, али није до краја зауставила све активности. Најважније је, задовољни су у удружењу, што озбиљнијих здравствених проблема међу члановима није било.

– Наши пензионери су се понашали крајње одговорно и дисциплиновано су поштовали све донете мере – каже Властимир Гоцић, председник удружења.

Он подсећа да време од марта до сада ипак није потпуно изгубљено. Радило се у интересу чланства онолико колико су услови дозвољавали.

– Питање материјалног статуса нашег чланства није запостављено ни у време короне. Тако је, рецимо, у мају 200 наших чланова добило по 15.000 динара позајмице коју без камате враћају после шест месеци. У септембру је под истим условима још 200 пензионера добило овакву помоћ – истиче Гоцић и додаје да је по престанку изолације прва група од 25 пензионера боравила у Пролом бањи користећи ваучере које је обезбедила држава, уз додатну субвенцију пензионерске организације.

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ГРАДА НИША

Корона (ни)је зауставила активност

Према речима председника Удружења, за њих је обезбеђено 2.500 динара по особи и бесплатан превоз, а план је да у октобру још 150 пензионе-

ра под истим условима борави у Пролом и у Луковској бањи. Протеклих месеци више од 10.000 најугроженијих чланова добило је пакете са намирница-

ма за које је удружење из сопствених средстава издвојило три милиона динара.

Удружење пензионера града Ниша планирало је и братимљење са удружењима пензионера из Чачка, Смедерева и Лесковца, велики и значајан скуп који је био заказан за 28. март. Ова значајна и лепа манифестација организоваће се кад буде дозвољено и безбедно окупљање већег броја људи.

Први човек удружења нишких пензионера наглашава да је у време најжешће епидемије купљено и месним организацијама на терену подељено више од три хиљаде маске и 600 пари рукавица и гелова за дезинфекцију.

– Ситуација у нашем граду је сада знатно боља али опуштања нема. Опрезни смо, поштујемо прописане мере и савете стручњака. Наравно, живот не може да стоји и полако се враћамо редовним активностима. Обавили смо прикупљање захтева за бесплатну рехабилитацију у бањама преко Фонда ПИО, а припремамо се и да, уколико буде услова, пригодно обележимо 10. октобар, дан нашег удружења, које ове године обележава 74 године рада и постојања – каже Властимир Гоцић.

Љ. Глоговац

АКТИВНОСТИ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ЛЕСКОВАЦ

Велико интересовање за бањски опоравак

Право на бесплатну рехабилитацију посредством Фонда ПИО ове године ће искористити око 530 пензионера из Јабланичког управног округа.

За ову врсту опоравка удружењима пензионера пријавило се око хиљаду заинтересованих из Јабланичког округа. Из Лесковца ће на опоравак отићи 353 корисника, из Бојника 26, из Црне Траве шест, из Лебана 54, из Медвеђе 19 и из Власотинца 72 пензионера, каже Братислав Здравковић, председник лесковачког Удружења пензионера.

Здравковић је поручио свим пензионерима који из неког разлога не могу да искористе право које су остварили да благовремено обавесте удружења како би други корисници који су се нашли

Братислав Здравковић

„испод црте“ заузели њихово место и отишли на бањски опоравак.

Око четири хиљаде лесковачких пензионера који примају до 20.000 динара

током октобра 2020. примиће ваучере у износу од по 1.500 динара, кажу у лесковачком Удружењу пензионера које броји око 18.000 чланова.

– Биће подељени ваучери у укупном износу од око шест милиона динара, што су средства углавном сакупљена од чланарине нашег удружења. Ваучери ће бити искоришћени у једном од овдашњих хипермаркета за набавку основних намирница – каже Здравковић.

У сарадњи са Србијашумама, лесковачко удружење омогућило је својим члановима набавку по шест кубних метара дрва. Најсиромашнијим пензионерима из лесковачког краја већ је испоручено око 800 кубика дрва.

Т. С.

У ИШЧЕКИВАЊУ ДРУГОГ ТАЛАСА

ЖИВОТ ПОД МАСКАМА

Прилагођавање епидемиолошкој ситуацији захтева поштовање основних мера, а прва и најважнија је узајамна заштита

Кад пре јесен? Пролеће смо провели затворени у кућама, врело лето на асфалту, не рачунајући срећнике који су избегли из града, и док се окренеш, дан се скратио, мрак пада све раније и ево нас у последњем кварталу ове чудне, пандемијске 2020. године.

Било би лепо када бисмо могли да кажемо – шта је било било је, све је иза нас, прегрмели смо – али није тако. Заправо и не знамо шта нас још чека, али оно што нам здравствене власти и стручњаци најављују не чини нас спокојним.

До краја године у Европи се очекује други талас ковида-19 и мада не може да се прогнозира интензитет и трајање (већ се показало колико је вирус непредвидив), свуда су у припреми, па и код нас, нове рестриктивне мере или се постојеће појачавају.

Те мере делују више или мање, али шта год да је у питању све то не искључује основно, тројно правило – маске, прање

руку, социјално дистанцирање. Маском штитимо друге од себе, а ако их сви носимо, штитимо се узајамно. Не постоји ништа једноставније, ефикасније, сада и јефтиније (у почетку су биле безобразно скупе) од крпице преко лица.

Прописана је и обавеза која повлачи новчану казну за непоштовање ношења маске у затвореном простору. У поштовању ове мере, како се показало, најдисциплинованији су најстарији. Како сада, тако и у почетку кад су били изоло-

Наравно, људска солидарност у оваквим ситуацијама увек се покаже и мало ко је био препуштен самом себи у ванредном стању, а и касније. Неке комшије се увек нађу. Ипак, свако ко је покретан и није озбиљно болестан жели да је самосталан. И није у питању само одлазак у куповину.

Откако је корона завладала светом, наш живот се неповратно променио, многе од нас суочио са новим изазовима, а неки су и подстицајни. Старији грађани почели су да увиђају предности нових технологија.

За почетак, новац. Зашто чекати у километарском реду испред банке да вам исплате пензију, кад постоји банкомат? Зашто чекати у пошти да бисмо платили рачуне, кад то може од куће, преко интернета? Зашто натоварени ићи из самопослуге, кад можете све да наручите и да вам донесу на кућни праг?

А иде зима. Тренутак да се размисли да се поједноставе ствари, олакша живот. Свакако, навике се не мењају преко ноћи, а осим тога код нас је пракса наручивања кућног провијанта преко интернета још у повоју. Знамо примере у време ванредног стања да се јавила већа потреба за оваквим видом куповине, али многи су одустали кад им је речено да је рок

испоруке од осам до десет дана. Али те услуге ће се убрзано развијати. Као што је увелико порасла потражња за наручивањем готових јела из ресторана.

То је практична страна. Али није само реч о томе, већ уз помоћ технологије живот може да се учини занимљивијим. Друштвене мреже, комуникација са децом и унуцима расути по свету, проналажење старих пријатеља, размена фотографија.

И још толико тога може да се види, ради, заврши преко тих направа са којима су се најмлађе генерације сродиле, они средовечни у ходу прихватили, а најстарији како ко. Њихов проблем је заправо обука. Треба неко да буде при руци за инструкције, а таквог није лако наћи. Чак и ако је у фамилији, јер млађарија је нестрпљива у објашњавању, и тешко је ускладити темпераменте. А вреди учинити напор, обострано, као што ће и задовољство после савладаних лекција бити заједничко.

Притом, како се ствари развијају, дигитално описмењавање није више ствар избора, или бар врло брзо неће бити, већ неопходност да би се функционисало. И да није короне, а поготово у датим условима. Све је усмерено на што мању непосредну комуникацију. Много људи и младих и старијих живе сами. Ипак, не морају да буду усамљени. И нису. Једним кликом, цео свет је њихов.

Д. Драгић

Сезонски грип и корона

У домовима здравља већ од друге половине септембра, као никад до сада, учестили су позиви заинтересованих, углавном старијих грађана, за вакцинацију против сезонског грипа.

Разлог за оволику журбу је упозорење лекара да је вакцина од пресудне важности у ситуацији када је присутан корона вирус против кога нема вакцине и неће је бити још неко време.

Значи, једина је заштита вакцина против сезонског грипа (инфлуенце), а тиме се истовремено смањује и ризик од короне.

вани, а само једном недељно зором ишли у снабдевање. Лекари кажу да је захваљујући тим стриктним мерама сачуван живот многих старијих суграђана (што се видело у билансу у поређењу са другим европским земљама). Међутим, немалом броју њих изолација је оставила трага у психолошком смислу, изострило осећај усамљености, поготово онима који живе сами.

ГРЧКА: Дигитално пензионисање

У Грчкој је крајем јула пуштена у рад платформа која ће онима који заврше радни век омогућити да досад компликовану и временски дуготрајну процедуру пензионисања замене дигиталном и у великој мери аутоматизованом.

То подразумева електронско (уместо шалтерског) подношења захтева за пензионисање – после неопходне регистрације у систему – чиме се завршава ангажман подносиоца. Прибављање неопходне документације потом се обавља комуникацијама унутар система који је повезан са одговарајућим базама података о грађанима и њиховим пореским и другим статусима.

Како је предочено, ова аутоматизација процеса пензионисања, пошто у великој мери елиминише бирократију, треба да целу процедуру, која је досад у неким случајевима трајала и по годину и по, смањи на неколико дана или, изузетно, неколико недеља. Наравно, пошто се, као што је то случај у примени сваког новог информационог система, отклоне сви „багови“: програмерске и системске грешке.

ШВАЈЦАРСКА: Искушења пензијског модела

Швајцарска има узорни пензијски систем утемељен на три стуба: основне старосне пензије, оне која се стиче доприносима током радног века и допунског, приватног пензијског осигурања. Укупан резултат је да се са швајцарском пензијом углавном задржава животни стандард који је неко имао и пре пензионисања, а „швајцарска формула“ за усклађивање пензија са инфлацијом и трошковима живота прихваћена је и код нас.

Једно истраживање спроведено тамо током минулог пандемијског лета показало је, међутим, да Швајцарци разумеју нове околности и рачунају да ће у догледно време – морати да стежу каиш.

Иако се 63 одсто испитаника изјаснило да у основи има поверења у социјални систем, 60 одсто сматра да ће квалитет живота бити умањен, између осталог и зато што све мање оних који раде, својим доприносима издржавају све више пензионера.

Швајцарци су досад неколико пута на референдумима одбацивали предлоге за пензијску реформу, а против подизања старосне границе за одлазак у пензију у поменутом истраживању изјаснило се 74 одсто испитаника.

АУСТРАЛИЈА: Без септембарске повишице

Пензионери у Аустралији овог септембра су остали без уобичајене повишице коју им аутоматски доноси усклађивање са инфлацијом. Разлог: уместо инфлације – пораста цена – национална економија је у периоду њиховог снижавања, дефлације.

Пензије се тамо са кретањем цена усклађују два пута годишње, у марту и септембру, а разлог зашто овога пута неће бити повећања (али ни смањења), јесте пад потрошачких цена од 1,9 одсто у полугодишњем периоду који је завршен последњег дана јуна, што је годишњу инфлацију одвело на негативну територију од минус 0,9 одсто.

Као што није пожељна (велика) инфлација, економисти не воле ни дефлацију, јер успорава економске активности. Наравно, и у Аустралији економска криза је повезана са здравственом, па се званичници не усуђују да предвиђају будућност – бар док не престане текуће глобално ванредно стање.

НОРВЕШКА: Губици због пандемије

Поремећаји на финансијским тржиштима изазвани пандемијом корона вируса донели су и редак губитак Норвешком пензијском фонду, који је, са капиталом од 1,15 билиона (хиљада милијарди) долара, највећи на свету (до њега су само Кинеска инвестициона корпорација и Инвестициона управа Абу Дабија). У првој половини ове године, тај губитак је 21 милијарда долара.

Овај фонд је основан 1966. од вишкова добити норвешке нафтне индустрије и оплођава се инвестирањем на светским финансијским тржиштима. У овом моменту у његовом поседу су акције око 9.200 компанија из целог света, што му даје статус највећег глобалног инвеститора.

Исказана разумљивијим рачуном, вредност овог фонда је 214.000 долара по глави сваког мушкарца, жене и детета у Норвешкој – и три пута је већи од националног БДП-а.

Саопштавајући податке о губитку, представници Фонда су проценили да најгоре није прошло и да су могући нови поремећаји изазвани још нестишаном здравственом кризом.

ДАНСКА: Гледати дугорочно

Менаџери пензијских фондова у Данској превише су посвећени кварталним показатељима, уместо да се усредсређују на оне дугорочне, оцена је тамошњих регулатора који надгледају један од најуспешнијих пензијских система данас.

Капитал тамошњих пензијских фондова који се сматрају најуспешнијим на свету је око 650 милијарди долара и нису у кризи. Па ипак, због тога што су заокупљени тренутном ситуацијом на финансијским тржиштима, а пре свега већ дуго изузетно ниским каматним стопама, менаџери данских пензијских фондова су опоменути да су „пензије извор прихода оних који немају ништа друго“, те да је зато неопходно водити рачуна о њиховој дугорочној стабилности, што подразумева мање ослањање на ризичне инвестиције, које могу да донесу и велику добит, али, као у сваком коцкању, и значајне губитке.

М. Б.

ГРАДСКО УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА У КИКИНДИ

Следбеник истрајног стваралаштва

Од 23. јуна ове године, кад је одржана годишња скупштина и уједно изборна, по истеку четворогодишњег мандата, Општинско удружење пензионера у Кикинди преименовано је у Градско, у складу са статусним симболом локалне самоуправе на чијој територији делује. На овом скупу је потврђено да ће пензионерско Удружење наставити истрајно стваралаштво које је почело пре 74 године, тежећи побољшавању квалитета живота старијих људи и унапређивању њихових делатности.

Сумирани једногодишњи резултати оцењени су успе-

Први почасни председник

Изборна скупштина ГУП у Кикинди прогласила је и свог првог почасног председника. Тим високим признањем окитила је Велизара Силвестера који је око 20 година био на челу те организације.

Милан Периз, који је годину дана успешно предводио удружење као вршилац дужности, изабран је за актуелног председника.

шним, уз поруку да има места за још већи размах. То је остварљиво уколико се повећа број чланова за шта постоје реални услови. Наиме, Дом пензионера у Кикинди располаже извршним просторним капацитетима, посебно салом која може да прими око 150 посетилаца.

Велизар Силвестер захваљује на високом признању, лево од њега Милан Периз

онера, а годишња чланарина износи 360 динара. Утисак је да многи пензионери нису довољно информисани о свему шта им нуди њихова организација, нарочито у области снабдевања и могућностима учешћа у разноврсним програмима КУД „Сунчана јесен“ које је активно већ 48 година. Пензионерско удружење организује бесплатне лекарске прегледе и предавања, а могућ је и боравак у бањама посредством удружења. А најважније у свему томе јесте дружење, па је омасовљавање чланства основни и стални задатак.

Сава Завишић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА НОВИ ПАЗАР

Прилагодили се новим условима

Нови Пазар је био један од епицентара заразе корона вирусом у нашој земљи. На стотине оболелих није могла да прихвати Општа болница, тако да су отворане привремене ковид болнице у школским установама и сл. Међу најугроженијима, наравно, и овде су били старији мештани.

– Најстарији становници Новог Пазара понашали су се одговорно и дисциплиновано, тако да је, пропорционално броју становника, било најмање оболелих и преминулих међу тим нашим члановима. Поштовали су прописане мере и све време су провели у самоизолацији – каже Хафиз Зенуновић, председник тамошњег Удружења пензионера.

Зенуновић додаје да је канцеларија удружења све време радила и била на услузи чла-

Хафиз Зенуновић

новима, захваљујући ангажовању секретарице Бедрије Шемсовић.

Организовали су и неколико акција помоћи најугроженијим пензионерима.

– Из сопствених средстава издвојили смо по 2.000 динара месечно за најугроженије и болесне пензионере, за 50-70 корисника, за куповину неопходних лекова. Сваком пензионеру, без обзира на висину припадности, одобравамо позајмицу од 20.000 динара, уз вишемесечну отплату. За одлазак у неку од бања посредством Фонда ПИО пријавило се 370 заинтересованих. Прошле године бањске капацитете је користило 97 пензионера, колико очекујемо и ове године – набраја Зенуновић део активности обављених у протеклом периоду и додаје да су наручене количине огревног дрвета већ испоручене.

До прошле године пензионери су могли по популарним ценама и на рате да летују у Улцињу и ту погодност је кори-

стило око 500 њих у четири туре. Били су популарни једнодневни излети, међусобна дружења са удружењима из окружења, као и спортско-забавне манифестације.

Удружење пензионера града Новог Пазара броји 730 чланова распоређених у седам месних организација и два клуба пензионера. Сви су учлањени у Фонд солидарности и постоји велико интересовање за новчану помоћ. Председник и секретарица раде у доста скупном простору. Ради сопствене безбедности извршили су одређене преправке и поставили шалтер-пано тако да нису у директном контакту са странкама. Набавили су 2.000 маски и свако ко долази у просторије Удружења може бесплатно добити неколико комада.

М. Ашковић

Солидарност без маске

Кoliko год да је пореметила многе животне токове, епидемија корона вируса ипак није успела да заустави активности краљевачког удружења пензионера које, уз поштовање свих мера епидемиолошке заштите, успешно функционише као и у редовном стању. Том готово несмањеном интензитету активности допринели су и изузетни финансијски резултати „пословања“ по завршном рачуну за претходну годину (последњег дана 2019. Удружење пензионера Краљево – УПК је на свом рачуну имало 220 милиона динара).

Задовољство таквим резултатима, па и славље најављивано за редовну годишњу скупштину 14. априла на Дан удружења,

Краљевачки пензионери на једном од традиционалних дружења

покварили су корона и ванредно стање. Тако је Годишња скупштина удружења одржана тек 30. јуна, када је и корона узела „кратак предах“.

На списку активности овог удружења у првом реду била је и остала солидарна помоћ социјално угроженима и породицама умрлих чланова, затим обезбе-

ђење огрева и животних намирница на више месечних рата, у редовну „делатност“ спадају и бескалатне позајмице и други видови солидарности и узајамне помоћи. Једино чега има у плановима али нема у пракси јесу традиционални излети и пригодне свечаности који чекају да епидемија протутњи.

Иначе, од укупно 30.700 пензионера на подручју града Краљево 18.000 њих је у чланству УПК.

– Захваљујући домаћинском газдовању, успели смо да остваримо завидну активност и резултате по свим нашим програмским циљевима, а верујем да ће тако бити и на крају ове године – задовољно констатује Ратомир Дробњак, председник краљевачког удружења. **Д. Стојић**

ИЗ ГРАДСКОГ УДРУЖЕЊА ПЕНЗИОНЕРА ПИРОТ

Пакети за све чланове

Извршни одбор Градског удружења пензионера Пирот, упркос епидемији вируса корона, обавља своје свакодневне дужности, уз строге мере прописане заштите, а све то на корист близу 3.000 пензионера, чланова удружења. Једино клуб пензионера не ради до даљњег, док се не стекну услови за то.

Пензионери и пензионерке свакодневно долазе да се информишу о свему што их занима, а око чега им удружење може помоћи. То је, на пример, набавка огревног дрвета које преко удружења добијају по нешто нижој цени од тржишне, и у више рата. Долазе и они којима је преко потребна одређена новчана помоћ, коју удружење годинама већ даје без камате, уз отплату позајмице у више рата.

– По одлуци Извршног одбора Удружења пензионера Пирот, најугроженијима дајемо и новац за куповину лекова – каже Ђорђе Митић, председник Удружења. Обезбеђене су животне намирнице и средства за личну хигијену за све чланове Удружења. Пакете са намирницама добиће и они чланови који се налазе у најудаљенијим селима општине Пирот, захваљујући возилима које обезбеђује Градско удружење.

– Покренули смо акцију набавке велике количине намирница, шећера, уља, брашна, средстава за личну хигијену, и ускоро ћемо почети поделу. Свака помоћ пензионерима је добродошла, нарочито онима са најнижим примањима, а посебно у ово необично време – каже Митић. **С. Панакијевски**

ОО ПЕНЗИОНЕРА СМЕДЕРЕВСКЕ ПАЛАНКЕ

Активни и у време короне

Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке у време ванредног стања није радила, али чланови нису били заборављени. Чланови су могли да плате чланарину и да се пријаве за куповину огрева, који ће отплаћивати у више месечних рата.

– По престанку ванредног стања уз поштовање свих мера предострожности, наставили смо са активностима. Одржали смо седницу Извршног одбора и редовну годишњу скупштину, где смо усвојили извештаје о раду и финансијском пословању за 2019. годину, као и план рада и финансијски план за 2020. годину. Од сопствених средстава купили смо 100 пакета и поделили болесним, социјално угроженим и сиромашним члановима – каже Слободан Б. Пантић, председник паланачких пензионера.

Током ванредне ситуације активни су били пензионери – шахисти који су организовали традиционални Видовдански турнир и учествовали на Меморијалном турниру у Великој Плани. За пензионере је организован и једнодневни излет до Голупца и манастира Тумане. Иначе, регионална Олимпијада спорта, здравља и културе која је у Смедеревској Паланци требало да се одржи у мају, одржаће се на јесен, ако се за то стекну услови.

Сл. К.

Сијаринска бања Фото: Т. Стевановић

ГРАЧАНИЦА

Пронашли рај за одмор

Више од 200 пензионера Грачанице и централног Косова боравило је током овогодишње сезоне у Сијаринској бањи, где су, како кажу, пронашли рај за одмор и рехабилитацију.

Лековитост термоминералних вода Сијаринске бање препознали су и пензионери Грачанице и централног Косова па су и у овој години пандемије корона вируса били међу најбројнијим посетиоцима ове бање.

Посебним уговором одређене су нешто повољније цене услуга ове бање за пензионере Грачанице и чланове њихових породица. Удружење пензионера у сарадњи са локалном заједницом обезбеђује им бесплатан превоз. Свим пензионерима и члановима њихових породица посредством удружења пензионера обезбеђени су и ваучери за субвенционисани боравак у овој и другим бањама и центрима за одмор у Србији.

В. С.

ПЕТРОВАЦ НА МЛАВИ

Бољи положај инвалида и пензионера

Општинска организација инвалида рада Петровца на Млави отворила је у својим просторијама платни шалтер и тако омогућила својим члановима и осталим пензионерима плаћање рачуна, уз исту провизију као и у пошти. То је још једна у низу акција које удружење предузима како би побољшало услове живота ове популације.

Председник петровачких инвалида рада Славиша Миловановић наглашава да удружење врши набавку угља по синдикалним ценама, уз отплату на шест месечних рата.

У неколико наврата удружење је својим члановима поделило пакете помоћи. Захваљујући швајцарској донацији, Агенција за обнову и развој је на почетку пандемије поделила 70 пакета основних намирница и хигијенских производа, а Црвени крст Петровца на Млави је донирао 130 пакета. Удружење је примало пријаве за опоравак пензионера о трошку Фонда ПИО у бањама Србије.

С. М.

АРАНЂЕЛОВАЦ

Рекордан број чланова

Уз строго поштовање епидемиолошких мера заштите, почетком јула у Аранђеловцу је одржана Скупштина Удружења пензионера (на слици), на којој су представљени резултати рада из претходне године. Истакнуто је да је 2019. године достигнут рекордан број чланова – 3700. Све секције удружења су биле веома

активне, а биле су заступљене и социјалне активности: прикупљање пакета за најугроженије, набавка грева, давање бескалатних позајмица и слично. Делегати су похвалили пословање удружења и изразили захвалност руководству, на чијем је челу Љубиша Гајић.

М. М.

ЛЕСКОВАЦ

Чика Аца за свој град

Александар Стојановић, чика Аца (102), некадашњи терзија, мајстор за израду чувених лесковачких јоргана, овог лета је у буџет града намењен превазилажењу последица епидемије изазване вирусом корона уплатио 200.000 динара од своје скромне уштеђевине.

Чика Аца је жива легенда града под Хисаром и пример племенитости. За небројене примере хуманости Александар Стојановић је добио низ награда и признања, међу којима и Октобарску награду града Лесковца за 2019. годину.

Градоначелник Лесковца Горан Цветановић недавно је посетио дом овог старине, који годинама живи сам. Овом приликом уручио му је пакет са намирницама и средствима за личну хигијену, јер и он спада међу пензионере са примањима до 30.000 динара и најстарији је добитник ове помоћи. Овакве пакете је добило око 25.000 лесковачких пензионера и 2.500 корисника социјалних примања.

– И да знате, корона неће бити довека, она ће протећи као брза река... – поручио је Александар Стојановић својим суграђанима и свим пензионерима.

Т. С.

КИКИНДА

Пети пут међу водећима

Кикинда је један од 12 градова у Србији где је одржано кулинарско такмичење „Изађи ми на теглу“. На овом надметању у спремању домаћинског ајвара чланице Градског удружења учествују од самог почетка, а ово је било пето по реду. Једном су победиле, а у осталим наступима редовно су биле међу водећима.

Чланице ГУП Кикинда на такмичењу „Изађи ми на теглу“

У конкуренцији 10 екипа, кикиндске пензионерке су овогodiшњег септембра трећепласиране, иза шампионске екипе Етнографског удружења „Сувача“ и вицешампионске Удружења жена „Јединство“ из Руског Села. Екипу је предводила Анђелка Јовановић која је незамењива још од дебија. Ибоља Бугарски је добила прилику да покаже своје умеће у пензионерској репрезентацији. За успех су заслужне и Розалија Шошић, Драгиња Тосеги и Каталин Сабо. Иначе, све оне зготовљују са осталим редушама закуске за званице на слављима које организује Градско удружење пензионера Кикинде.

С. З.

ВЕЛИКА ПЛАНА

Подела хуманитарне помоћи

За време ванредне ситуације узроковане епидемијом корона вируса, па и у наредним месецима, у Удружењу пензионера општине Велика Плана мислили су на своје болесне, сиромашне и социјално угрожене чланове. По речима Миодрага Мике Милосављевића (на слици), председника великоплањанских пензионера, за ове чланове је од средстава удружења купљено 110 пакета са основним животним намирницама. Пакети су подељени у свим месним одборима пензионера у селима општине Велика Плана.

Уз поштовање свих мера које је прописао кризни штаб, Удружење је организовало традиционални Меморијални шаховски турнир „Душан Алексић“, да би се сачувало сећање на некадашњег председника великоплањанских пензионера и великог заљубљеника у игру на 64 црно-бела поља.

Сл. К.

СВРЉИГ

Поверење Матејићу

На изборној Скупштини Удружења пензионера општине Сврљиг за новог председника једногласно је изабран Славиша Матејић (на слици), пензионисани радник МУП-а. Матејић је досадашњим радом и ангажовањем заслужио да води удружење и поседује моралне и радне квалитете, стоји у образложењу одлуке. Нови председник је на седници Скупштине обећао да ће радити у интересу свих пензионера, а за време епидемије успешно је организовао рад удружења, почев од организационих питања до пружања помоћи најстаријима.

Скупштина је одржана уз поштовање свих мера заштите од корона вируса, а присуствовали су јој представници локалне самоуправе, Удружења пензионера града Ниша и ПУПС-а Србије и Ниша.

Иначе, разлог за одржавање ванредних избора у Удружењу пензионера Сврљиг је недавна изненадна смрт досадашњег председника Миленка Петровића.

С. Ђ.

ТРСТЕНИК

Пензионери поштују прописане мере

Пре појаве корона вируса у трстеничком Клубу пензионера свакодневно се окупљао већи број чланова, дружили су се уз понеко пиће и уз партију шаха, карата или домина.

– У наш клуб сада долази мало пензионера, сви носе маске и поштују растојање, углавном седе по двоје за столом. Долазе и по неки савет или да упишу намирнице које за њих набављамо. Некима одобравамо позајмице од по 10.000 динара, које враћају у пет рата. Завршили смо набавку и поделу огрева. У месним организацијама смо обезбедили поделу мини-пакета намирница – каже Миленко Вучковић (на слици), председник Општинске организације пензионера у Трстенику. Великом броју пензионера пакете помоћи достављали су волонтери Црвеног крста, као и појединци, хумани људи, на чему су им најстарији искрено захвални.

Због ситуације изазване вирусом корона трстенички пензионери нису одржали скупштину, али се надају да ће и то успети да реализују.

Д. И.

КНИЋ

Рационално пословање

Општинско удружење пензионера Кнић прошле године је омогућило својим члановима куповину око 1.000 тона угља по повољнијим ценама и на рате, као и 70 пакета сухомеснатих производа. Захваљујући приходима од чланарине и рационалном пословању, ово удружење је помогло КУД „Гружа“ из Кнића, организовало је славу Удружења и исплатило све своје текуће обавезе. Како каже председник книћког удружења, Милован Радојевић, план је да се ове године набави 2.000 тона угља, а биће више новца и за путовања и дружења, ако се епидемија примири.

Ж. В.

ЗАШТИТА И ПОМОЋ НАЈСТАРИЈИМА У СВРЉИГУ

Најважније здравље становништва

Од почетка епидемије корона вируса здравствене установе, установе социјалне заштите и хуманитарне организације у сврљишкој општини појачале су активност на заштити становништва. У времену борбе за сваки људски живот показана је велика дисциплина, солидарност и хуманост грађана.

Највећи терет поднели су запослени у Дому здравља Сврљиг, који је поред редовних прегледа формирао и ковид амбуланту, а у сеоским срединама вршио је превентивне прегледе становништва. Пацијенти који су имали симптоме вируса упућивани су на даље лечење у Клинички центар Ниш.

Откако је проглашена епидемија становништву је бесплатно подељено око 30.000 маски и дезинфекциона средства. Такође, општина је за пензионере чија је пензија нижа од тридесет хиљада динара обезбедила четири

хиљаде пакета са намирницама и средствима за хигијену.

Народна кухиња Црвеног крста радила је на припреми 400 куваних оброка уз примену препоручених заштитних мера. Преузимање оброка за старије кориснике поверено је млађим члановима породице, као и достава на кућну адресу. Сваког месеца Црвени крст подели и стотанак пакета најугроженијим суграђанима. У време епидемије организоване су три акције добровољног давања крви (укупно 101 давалац), а Центар за социјални рад је, поред редовне помоћи, имао и ванредна давања, као и

обиласке и помоћ најстаријем делу становништва у удаљеним местима општине.

Недавно је и Удружење „Amity – снага пријатељства“ из Београда, у сарадњи са Центром за социјални рад Сврљиг, поделило 20 хуманитарних пакета социјално угроженим и старијим житељима сврљишких села. Истовремено, радило се и на оживљавању економије и очувању радних места. Средства за исплату минималних зарада од Владе Србије добило је око 1.500 радника запослених у предузећима и занатским радњама на овој општини.

С. Ђорђевић

КЊАЖЕВАЦ У ДОБА КОРОНЕ

Спречавање ширења вируса

Општина Књажевац уложила је велики труд да би становништво било што безбедније и да се спречи ширење корона вируса. Одмах по проглашењу епидемије формиране су екипе волонтера, који су били на терену свакодневно до 20 часова. За време ванредног стања Народна кухиња је радила нормално, а корисницима старијим од 65 година оброци су достављани на кућну адресу.

Сваког дана 16 геронтодомаћица је обилазило старачка домаћинства, инвалиде, непокретна лица. Очишћене су и дезинфиковане стамбене зграде и улице у Књажевцу, Кални и Минићеву.

За најугроженије категорије становништва општина Књажевац је обезбедила пакете намирница и хигијенских средстава, који су се свакодневно дистрибуирани и до најудаљенијих села.

На скоро десет хиљада адреса књажевачких пензионера достављени су пакети са средствима за заштиту – маскама, рукавицама. Општина је такође издвојила три милиона динара помоћи незапосленима и донирала поделу пакета прехранбених производа за 2.700 лица са евиденције Националне службе за запошљавање. Пољопривредницима је, упркос мерама ограничења кретања, било омогућено да раде на воћњацима и њивама. Такође, редовно су исплаћиване стипендије за око 200 ученика и студената.

Д. Ђорђевић

ГЦ ВОЖДОВАЦ

Корона

Из Милана ил' Лондона, наша и нас сад корона, цео свет се сада брине, нема лека ни вакцине, а корони то баш прија, без милости све убија.

Наша влада дала нам на знање, у Србији ванредно је стање, и доноси своју прву меру, руке мора често да се перу, најстарији морају да пазе, да из куће нигде не излазе,

а остали морају да знају, да у току ноћи у кући остају, са короном мора да се бори, маске шију сви наши затвори.

Нико не зна шта ће бити даље, а Кина нам прва помоћ шаље.

Ето, сад се виде пријатељи прави и то не сме никад да се заборави!

Много је жртава свуда око нас, влада сад уводи полицијски час.

Волонтери, сестре и лекари и дању и ноћу упорно се труде

колико је могуће да нам боље буде.

Сви у страху сада живе, памтиће се дуго овај век, а морамо веровати да ће неко наћи лек.

Петар Петровић
(5. 4. 2020)

Превремена старосна пензија за жене

? М. Б., Босилеград: Колико тренутно година радног стажа и живота треба да имају жене да би отишле у пензију пре навршених година старости, и да ли им се у том случају пензија трајно умањује?

Одговор: Осигураник жена стиче право на превремену старосну пензију у 2020. години са навршених 57 година и 8 месеци живота и 39 година стажа осигурања.

Износ пензије се трајно умањује за 0,34 одсто за сваки месец пре навршених година живота, које су Законом о ПИО прописане за стицање права на

старосну пензију (у 2020. години то је 63 године живота за жене). Умањење може максимално износити 20,4 процента.

Умањење превремене старосне пензије је трајно. Ово умањење остаје и у случају када је корисник превремене старосне пензије навршио године живота прописане за стицање права на старосну пензију.

Уплата доприноса за свештенике

? Р. А., Мрамор: Како и по ком основу држава уплаћује допринос за пензијско и инвалидско осигурање свештеницима и да ли свештеници плаћају порез на зараду (доходак) пошто знамо да имају прописане накнаде за поједине верске обреде?

Одговор: Верски службеници и свештеници делатност обављају у складу са црквеним прописима, а у службу се постављају декретом црквених власти, а на исти начин се и разрешавају. Доношењем декрета о постављењу и подношењем јединствене пријаве на обавезно социјално осигурање Централном регистру обавезног социјалног осигурања, ова лица стичу својство осигураника, па им од тог дана тече и обавезно социјално осигурање.

За свештенике и верске службенике, уплата доприноса за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање врши се из буџета Републике Србије, у висини најниже месечне осно-

вице (Уредба о уплати доприноса за пензијско, инвалидско и здравствено осигурање за свештенике и верске службенике, „Службени гласник РС“ број 46 од 4. маја 2012).

Осигураник може да се подели и за неку вишу основицу, а износ разлике између најниже и опредељене основице уплаћује сам осигураник, или црква, односно верска заједница. О опредељеној основици обавештава се Пореска управа која и врши задужење доприносима за ПИО и та основица не може да се мења у току године (најнижа основица за целу 2020. годину износи 25.801 динар). Пореска управа води и евиденцију о уплатама.

Како до пин кода

? В. А., Петровац: Приликом предаје захтева за остваривање права на пензију нисам добио пин код да бих могао да проверим кретање свог предмета.

Одговор: Пин код се не добија када се поднесе захтев за остваривање права из ПИО. За добијање пин кода потребно је поднети посебан захтев.

Подсећамо да је праћење кретања предмета могуће и уз поседовање тзв. Д броја који се добија када се предмет заведе у писарницу, тј. када се формира досије.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Промена текућег рачуна

? Д. П., Београд: Каква је процедура када неко одлучи да промени банку за исплату пензије?

Одговор: Корисник пензије који жели да промени текући рачун, и да би му пензија на време била уплаћена на нови текући рачун код друге банке, треба да поступи на следећи начин:

– на дан валуте исплате пензије (први дан исплате на текуће рачуне) да у банци преко које је вршена исплата пензије прибави потврду да је измирио обавезе према тој банци, односно потврду о сагласности банке са променом начина исплате пензије. Такође треба да прибави образац овлашћења, односно потврду о новом текућем рачуну који је отворио у другој банци. Наведене потврде треба да достави служби за исплату пензија у надлежној филијали, односно служби филијале према месту пребивалишта.

Уколико корисник пензије не поступи тако, Фонд неће имати

благовремено податке о новом текућем рачуну па ће се наредна уплата пензије извршити на стари рачун.

Банка је у складу са уговором дужна да ова средства врати Фонду. Исплата враћене пензије врши се на нови текући рачун корисника пензије у наредном термину исплате пензије, након обраде података из достављеног овлашћења, односно потврде о новом текућем рачуну, које је корисник пензије доставио у службу за исплату пензија у надлежној филијали, односно служби филијале.

Иначе, од пензије за март 2020, тачније од увођења ванредног стања због неповољне епидемиолошке ситуације на територији Републике Србије, исплата пензија за све категорије корисника обавља се једном у месецу, у устаљеним терминима.

Уплата доприноса – само као услов за пензију

? Љ. Г., Ниш: Имам 30 година стажа и ускоро ћу напунити 65 година живота. Брине ме што ми један послодавац није уплатио доприносе за пет година стажа и не знам да ли ће и када да уплати. Да ли могу сам себи да платим доприносе за тај период одједном?

Одговор: Осигураник може сам да изврши уплату доприноса за ПИО приликом остваривања права на пензију уколико то не учини послодавац.

Том приликом он може да изврши уплату доприноса само за период који му је неопходан за испуњење услова за стицање права на пензију. Допринос се у овом случају уплаћује на најнижу месечну основицу доприноса важећу у моменту уплате.

Уколико послодавац накнадно изврши уплату доприноса за период за који је ту уплату извршио осигураник, он може надлежној организационој јединици Пореске управе да поднесе захтев за повраћај уплаћених доприноса.

У свим осталим ситуацијама осигураник мора водити спор против послодавца који није извршио обавезу уплате доприноса.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ЧУЛНА ОСЕЋАЈНОСТ	ЛЕПО, ДИВНО	ДЕЛОВИ КЊИГЕ	ОГЛАШАВАЊЕ, АНОНСА	ВРСТА ЛИШАЈА	НАКАЊИВАТИ СЕ	КУХИЊСКИ ПРИБОР (МН.)
ЕЛЕКТРИЧНИ УРЕЂАЈ							
ПЛАНИНА У СЛОВЕНИЈИ							
БИЉКА, ИЗРАСЛИНА							
ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ							
ПОДНОСИТИ НЕКИ ТЕРЕТ							
УБРЗАНО ГОЈЕЊЕ СТОКЕ				28. И 10. СЛОВО			РАДНИК ИЗРАДЕ АЛАТА
ОЗНАКА ЗА ВОЛТ		ГРАД У СУДАНУ					
		БИСТАР ПОТОК					
ЕКОНОМСКИ БИРО (СКР.)			ГРАД У РУСИЈИ				
			ИМЕ ГЛУМ. МОНТИЈЕЛ				
НИЗ ПОРЕЂАНИХ БИСЕРА						ОЗНАКА ЗА АЛТ	
						МОРСКИ СИСАР	
НАНОС ОД ОТАПАЊА ГЛЕЧЕРА					КИЛОТОНА (СКР.)		
					МУШКО ИМЕ		
ГУСТА ПАМУЧНА ТКАНИНА							
УСИЋАВАТИ СЕНО							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРАСТАН. ИТАЛИЈЕ						ОЗНАКА ЗА ЧЕЛИК
	СКУПШТИНА СТ. ГРЧКЕ						ШАНАЦ, ПРОКОП
БАГРЕМ (ЛАТ.)							
ОЗНАКА ЗА ГРАМ		РЕЗЕРВНИ АЛАТ И ПРИБОР (СКР.)	ПОГОДБЕНА СВЕЗА	ЗАВАРЕНО МЕСТО			
				ГРАД У АЛЖИРУ			
ДОБАР ГОВОРНИК							ОЗНАКА ЗА ШАБАЦ
ПРОДАВАЦ РАКИЈЕ							
ПРОДАВНИЦА ЛЕКОВА							

Укрштене речи
су лек

Решавањем укрштених речи обнављају се ћелије мозга. Ум се бистри, изоштрава се поглед на лепши живот. Удаљавамо се од непријатних мисли. Проширује се знање из свих области, а нарочито лепоте књижевног језика. Што више домаћих речи, то је веће уживање. Кад решимо укрштеницу, кроз тело нам проструји задовољство. Некако смо паметнији, живахнији, радоснији.

Ако сте доживели неки непријатан догађај, затворите се сами у собу и решавајте укрштене речи. Ишчезнуће немили догађај, осећаћете се препорођено. Укрштене речи су доступне за све нивое образовања, тако се и састављају. Решавајте оно што знате, ако нешто не знате, вирните у решење. Решавањем се загрева тело, вене се шире и побољшава циркулација. Лековитије је конзумирати укрштене речи него цигарете. Решавањем укрштеница бићете успешнији и у квизовима. Скоро у сваком квизу заступљена су питања из укрштених речи. Занимљиво је како у популарној „Слагалици“ такмичар често нађе дужу реч од компјутера. Истрениран мозак је паметнији и побеђује компјутер. Још од америчког творца модерне укрштенице, Артура Вина, она је постала забава милиона. Нема часописа који не негује укрштеницу.

Сањам Аморе, Зевсе, Аполоне, Шекспира с брадом, Гетеа без браде, у сну украден пољубац Хетере, од тацне данце, од јаја жуманце, жуте осе, јутарње росе, брда, планине, реке, језера, села, градове, лаву, гротла, вулкане... Те визије ноћне може ли ко да спречи, када дању решавам укрштене речи.

Радомир Станојковић

РЕШЕЊЕ СКАНДИНАВКЕ: склопка, Приглав, раслиња, астатин, сносити, тов, чин, в, Имаса, еб, Орел, ниска, а, осцап, кт, страминни, тричјити, Итали, ч, акација, г, вад, .атек

Да ли сте знали ...

– да је прва српска телевизијска серија била „Сервисна станица“ у продукцији Телевизије Београд 1959. године? Серија је снимана и емитована

уживо од 14. фебруара 1959. до 22. октобра 1960. године, укупно 16 епизода. У главним улогама играли су Миодраг Петровић Чкаља и Мија Алексић, сценарио је написао Новак Новак, а серију је режирао Радивоје Лола Ђукић.

– да је прва филмска представа у Србији одржана у Београду 6. јуна 1896. године? Французи, браћа Лимијер, Луј и Огист, родом из Лиона, пронашли су модел за приказивање филма и патентирали „апарат који служи за добијање и гледање представа“. Њихов заступник Проније приказао је у београдској кафани „Код златног крста“ „живе слике“, непуних шест месеци после прве јавне биоскопске представе у свету.

– да је први биоскоп чија је зграда подигнута с једином наменом да се у њој приказују филмови био Модерни биоскоп браће Савић који је почео са радом 27. новембра 1910. године у Београду?

– да је први српски играни филм „Карађорђе“ или „Живот и дела бесмртног војводе Карађорђа“, снимљен 1911? Продуцент овог филма био је Светозар Боторић, редитељ Илија Станојевић – Чича Илија, а снимлио га је Луј де Бери. Лик Карађорђа тумачио је

првак Народног позоришта Милорад Петровић.

– да је први српски играни филм „Карађорђе“ или „Живот и дела бесмртног војводе Карађорђа“, снимљен 1911? Продуцент овог филма био је Светозар Боторић, редитељ Илија Станојевић – Чича Илија, а снимлио га је Луј де Бери. Лик Карађорђа тумачио је првак Народног позоришта Милорад Петровић.

– да је прва грамофонска плоча снимљена 1903. у Београду и потом штампана у Лондону? Грамофон Рекордс, подружница Берлинерове америчке компаније која је имала представништва у Берлину и Лондону, слала је сниматеље по разним земљама да би издала плоче са снимцима локалних извођача. Тада су снимљене четири мале плоче пречника 17 центиметара, а сада се поуздано зна да на једној Чича Илија Станојевић без пратње изводи народну песму „Ракито мори“, а на другој – „Сојку девојку“.

– да је први рокенрол бенд у Србији је „Секстет М“ основан 1958. године? Њега је основао Миле Лојпур, а почели су да свирају у студентској мензи „Светозар Марковић“ у Београду.

Превенција

Потичем из породице која је увек истеривала правду. Њу у кући не подносимо.

Дављенику је море најдубље тамо где се дави.

Код нас за мудрост ретко кажњавају, та појава се сузбија превентивно.

Кад деца оду у школу, родитељи остају без надзора.

Кад год правда победи, постоји сумња да је резултат намештен.

Живојин Денчић

Корона и глобализам

Бог је створио воду, али ви морате прати руке.

Безмозговићи се ни короне не плаше.

Самоћа је добро друштво ако спасава живот.

Дочекао сам да будем стар, то се нешто корони не допада?

Док се двојица свађају, корона користи.

Милијан Деспотовић

Спотцање

Рад је од човека створио пензионера.

Куда год кренем, свуда се о себе спотичем.

Родитељска суровост је најтежи облик болести.

Врлина је као прележана болест.

Има особа у којима више нико не борави.

Не памти се да је неко у граду украо мотику, а у селу – књигу.

Радмило Мићковић

Миленко Косановић

Лековите мисли

Богати духом често изгубе од богатих с парама.

Не разбијајте ми илузије. Не могу да се залепе.

Држава треба да послује као кафана. Свако да плати свој цех.

У предузећу делимо само одговорност. Пара нема.

Човек је сличан фикусу. Кад је на ветрометини, брже пропада.

Душан Старчевић

Ван себе

Фатаморгана виде само маштовити.

Ван себе сам. Долазим одмах.

И добра дела не застаревају, док има оних који их се сећају.

Медицина је напредовала. Нажалост, пацијенти нису.

Нас није прегазило време, већ године.

У његовој породици нико не пије. Значи, победио је генетику.

Зоран Т. Поповић